

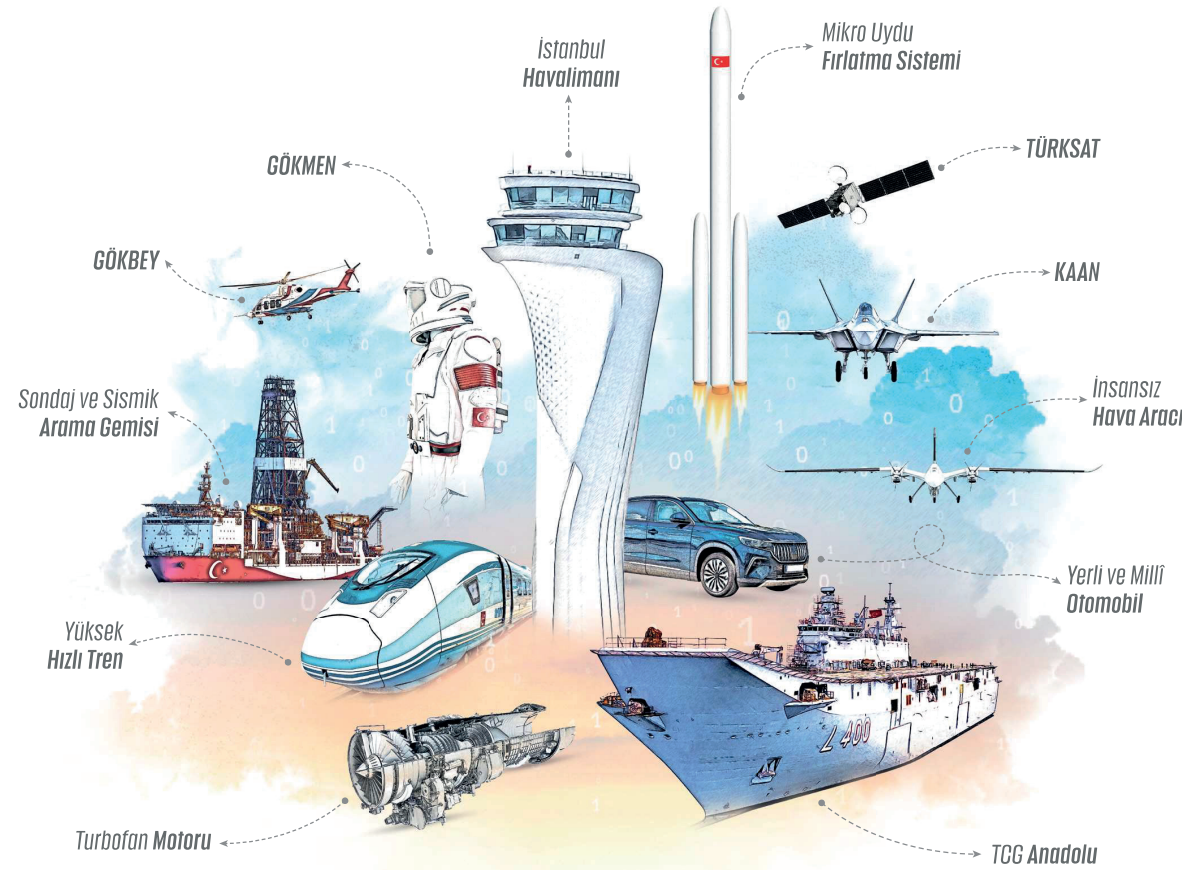
Bu kitaba sığmayan
daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin
İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

İLKOKUL

DERS KİTABI

TRAFİK GÜVENLİĞİ

4.
SINIF

ANKA
yayınları

İLKOKUL
TRAFİK
GÜVENLİĞİ
4.
SINIF
DERS KİTABI

YAZARLAR

Berna AKBUNAR

Mine YÜZBAŞ

Bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 28.12.2023 tarih ve 118 sayılı (ekli listenin 16'ıncı sırasında) kurul kararıyla 2024-2025 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

Her hakkı saklıdır ve **ANKA KUŞU YAYIN DAĞITIM LİMİTED ŞİRKETİ**'ne aittir. İçindeki şekil, yazı, metin ve grafikler, yayınevinin izni olmadan alınamaz; fotokopi, teksir, film şeklinde ve başka hiçbir şekilde çoğaltılamaz, basılamaz ve yayımlanamaz.

ISBN:

Editör
Fazlı OĞUZ

Dil Uzmanı
Engin EKİCİ

Görsel Tasarımcı
Dr. Aysel GÜNEY TÜRKEÇ

Program Geliştirme Uzmanı
Zeynep TIRAŞ

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı
Ali AKIN

Rehberlik Uzmanı
Abbas ÇELİK

Kavacık Subayevleri Mah. Fahrettin Altay Cad. No.: 4/5 Keçiören/ANKARA

tel.: (0.312) 318 03 18 • belgegeçer: (0.312) 318 03 18

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlähî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlähî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

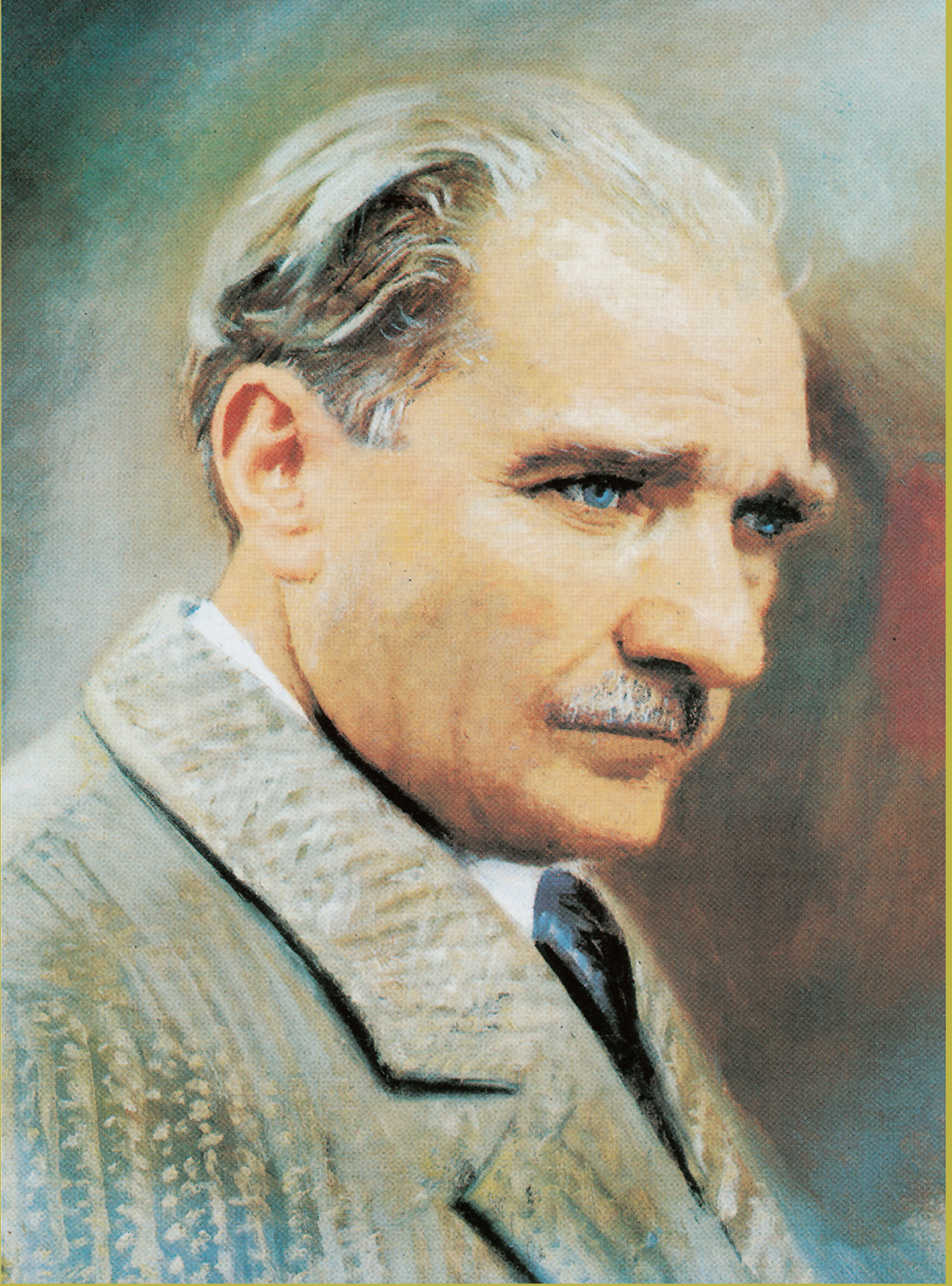
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaîf bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

KİTABIMIZI TANIYALIM	8
1.ÜNİTE: TRAFİKTE GÜVENLİK	9
CAN GÜVENLİĞİMİZ	10
TRAFİK İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR	12
TRAFİK İŞARET LEVHALARINI ÖĞRENELİM	16
YAYALAR VE KURALLAR	19
GÜVENLİ YOLLAR	21
OYUN ARAÇLARINI GÜVENLE KULLANALIM	23
ULAŞIM ARAÇLARI	25
GEÇİŞ ÜSTÜNLÜĞÜ	27
ÖĞRENDİKLERİMİZİ DEĞERLENDİRELİM	29
TRAFİK İLE İLGİLİ KURUMLAR VE MESLEKLER	33
TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI	37
KURALLARLA YOLCULUK	39
TRAFİK KAZALARININ NEDENLERİ	42
TRAFİK KAZALARINA KARŞI ALINACAK ÖNLEMLER	45
TAŞIT TRAFİĞİNDE TEHLİKELİ HAREKETLER	47
TRAFİKTE SAYGI, SABIR VE SORUMLULUK	49
TRAFİK KURALLARINA UYMANIN ETKİLERİ	51
TRAFİK KURALLARINA UYALIM	52
ÖĞRENDİKLERİMİZİ DEĞERLENDİRELİM	54
2.ÜNİTE: TRAFİKTE İLK YARDIM	59
İLK YARDIM MALZEMELERİ	60
112 ACİL ÇAĞRI MERKEZİ	63
İLK YARDIMDA DOĞRU MÜDAHALE	65
HAFİF YARALANMALARDA İLK YARDIM	67
ÖĞRENDİKLERİMİZİ DEĞERLENDİRELİM	70
SÖZLÜK	73
CEVAP ANAHTARI	74
KAYNAKÇA	74
GÖRSEL KAYNAKÇA VE GENEL AĞ KAYNAKÇASI	74
TÜRKİYE’NİN MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİ İLE KARA VE	
DENİZ KOMŞULARI HARİTASI	75
TÜRK DÜNYASI HARİTASI	76

KİTABIMIZI TANIYALIM

Ünite numarası

Ünite ile ilgili konuları içeren görsel

Ünite adı

Sayfa numarası

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Konu ile ilgili hazırlık sorularının verildiği bölümdür.

Konuya dikkat çekmek için kural ve durumların vurgulandığı bölümdür.

ETKİNLİK

Konularla ilgili sınıf içi etkinliklerin yapıldığı bölümdür.

DEĞERLENDİRME

Konular ile ilgili pekiştirici soru ve çalışmaların verildiği bölümdür.

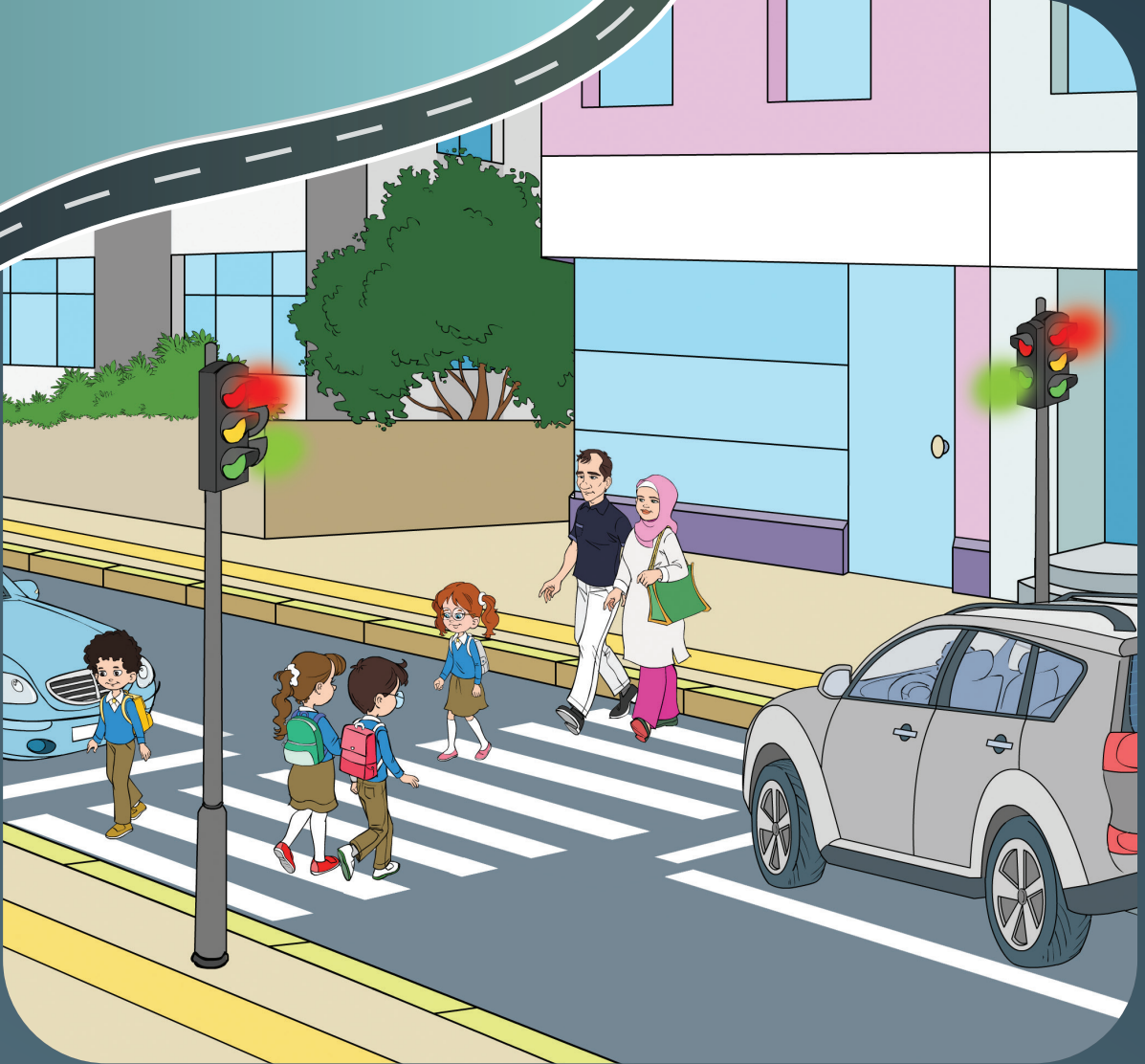
ÖĞRENDİKLERİMİZİ DEĞERLENDİRELİM

İşlenen bölümdeki konularla ilgili ölçme değerlendirme sorularının verildiği bölümdür.

Ünitede yer alan elektronik içerikler, işlenen konunun içeriğinde ilgili olduğu kısımlara yerleştirilmiştir. Karekod okutularak veya karekoda tıklanarak erişim sağlanabilir.

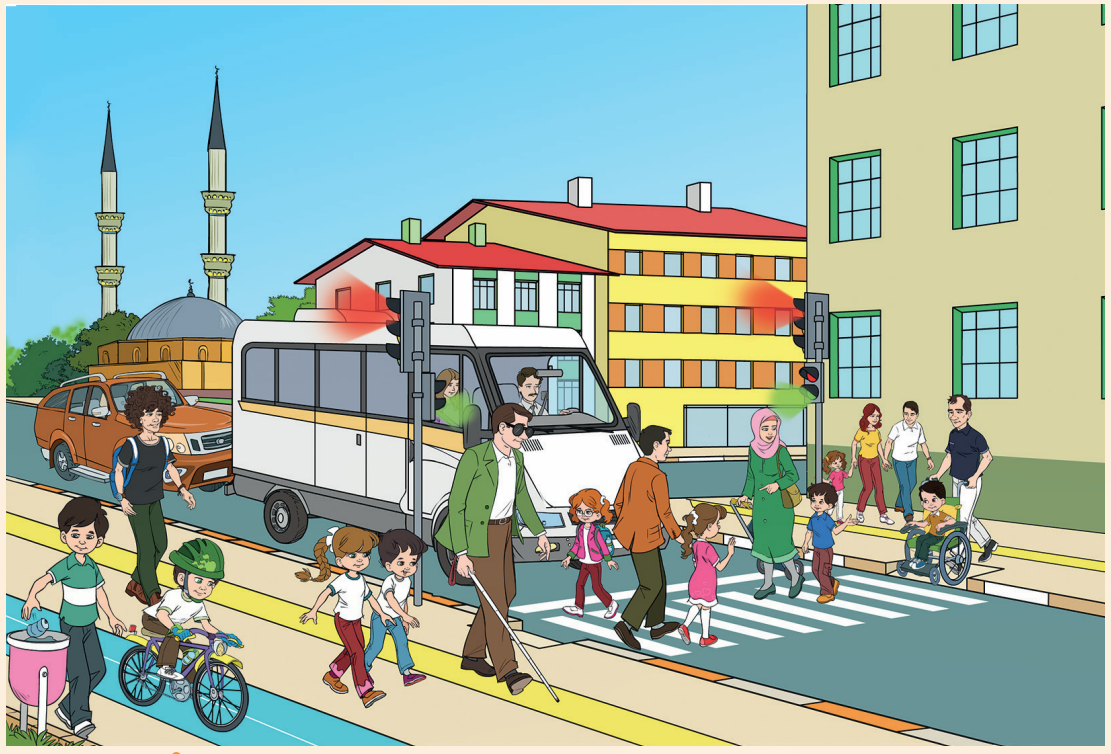
1. ÜNİTE

TRAFİKTE GÜVENLİK

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Trafiğin günlük yaşantınızdaki yeri ve önemi nedir? Sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

Uygarlık tarihinde tekerleğin bulunması önemli bir olaydır. Önceleri yüklerini kendileri taşıyan veya hayvanlara taşıtan insanlar, tekerleğin bulunması ile taşımacılıkta kullanılan araçlar yaptılar. Uzun süren çalışmalar sonunda buharla çalışan motor gücünden yararlanmayı öğrenen insanlar, bu buluşlarını taşıtlara da uyguladılar.

Zaman içerisinde kara, hava, deniz ve demir yolu taşıtlarının sayıları hızla arttı. Taşıtların artışıyla ortaya çıkan hareketliliğin sonucunda yaralanmalar ve ciddi kazalar gündeme gelmeye başladı. Bu sorunlara çözüm getirmek ve trafiği düzene koymak için birtakım kurallar belirlendi.

Ulaşım yolları üzerinde insanların, araçların, hayvanların hâl ve hareketlerine **trafik** denir.

Sürücülerin ve yayaların uymaları gereken kurallara **trafik kuralları** denir. Yayaların ve sürücülerin trafikte birbirine zarar vermemesi için bu kurallara uyması gerekir.

Trafik, hayatımızın bir parçasıdır ve trafiğin hayatımızda önemli bir etkisi vardır. Trafik, belli kurallara göre işler. Trafik sadece bir yollar sistemi değil, aynı zamanda toplumun bireylerinin farklı biçimlerde etkileşimde bulunduğu bir düzendir.

Günlük yaşam içerisinde trafik kurallarının en önemli yanı şüphesiz insan yaşamıyla ilişkili olmasıdır. Trafiğin en büyük etkisi, kurallara uyulmadığı durumlarda can ve mal kaybının yaşanmasına sebep olmasıdır. Trafik kurallarına uymamak hem kendi hayatımızı hem de başkalarının hayatını tehlikeye atabilir. Kurallara uymayan kişiler, başkalarının yaşam hakkını ihlal etmiş olurlar. Bu nedenle, toplumsal hayatın gereği olarak trafik kurallarına uymamız gereklidir. Böylece kendimizi ve diğer insanları tehlikelerden korumuş, kimsenin hakkını çiğnememiş oluruz.

DEĞERLENDİRME

1. Trafik kazalarının meydana gelmesindeki en önemli sebepleri söyleyiniz.
2. Sizler, okullarınıza gidip gelirken trafikte ne gibi sorunlarla karşılaşıyorsunuz? Anlatınız.

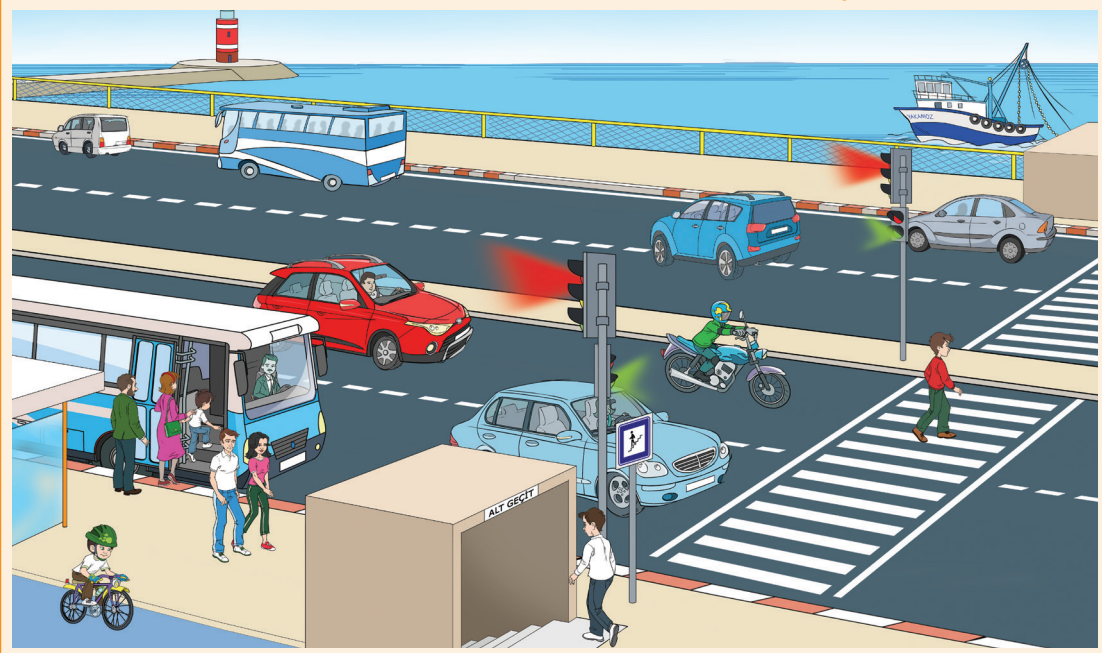
Etkileşimli
İçerik

TRAFİK İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

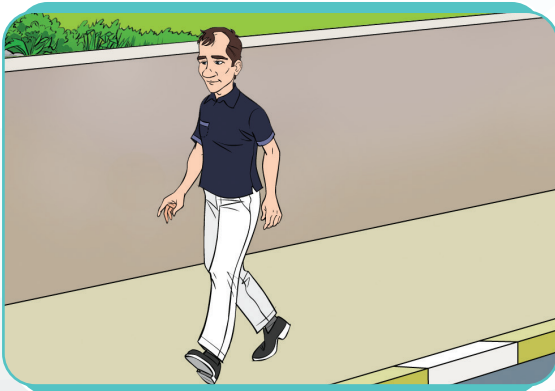
HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Yaşadığınız çevrede trafikle ilgili hangi kavramları daha sık duyuyorsunuz? Sizce bu kavramların trafiğe katkıları nelerdir?
2. Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Trafikle ilgili kavramları aşağıdaki görselden tespit ediniz.

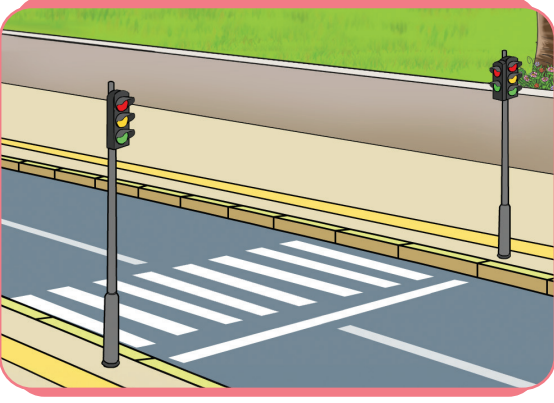
Trafiğe çıkan yayaların, sürücülerin ve yolcuların güvenlikleri açısından trafikle ilgili kavramları bilmeleri önemlidir. Trafik ortamında ve günlük hayatımızda yaya, sürücü ve yolcu olarak karşılaşabileceğimiz bu kavramları inceleyelim.

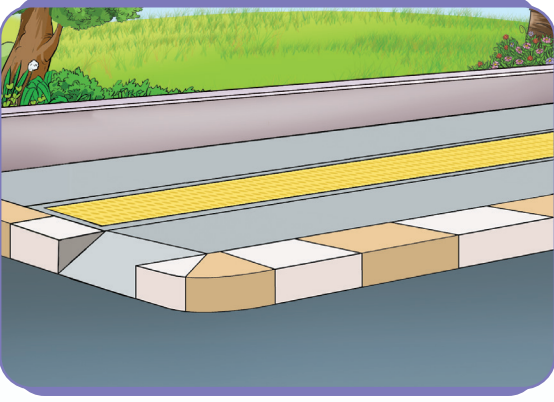
Yaya: Kara yolunda hareket eden veya hareketsiz duran insanlardır.

İnsanlar trafikte yaya, sürücü ya da yolcu olarak bulunurlar. Taşıt sürücülerini ve yolcular araçtan indiklerinde yaya olurlar.

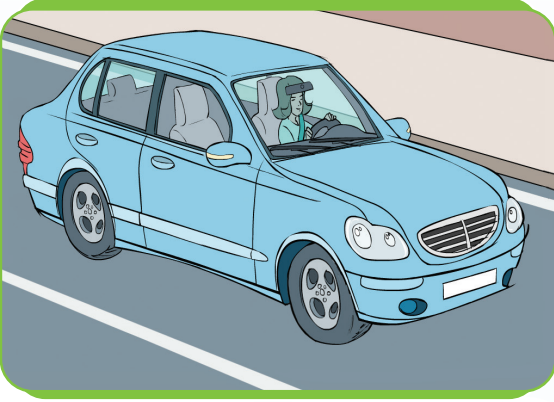

Yaya geçidi: Taşıt yolunda yayaların karşıdan karşıya güvenli geçişini sağlamak için özel olarak trafik işaretleri ile belirlenmiş olan kısımdır.

Yaya kaldırımı: Kara yollarında yalnız yayaların kullanması için ayrılmış alanlardır. Yaya kaldırımları genellikle taşıt yollarından yüksek olur.

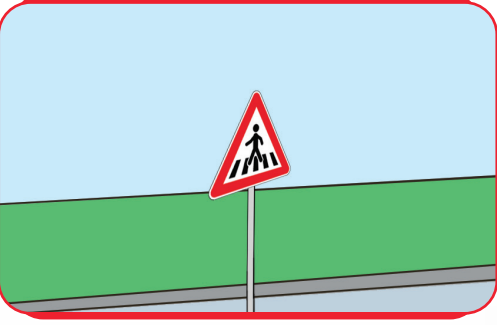
Taşıt: İnsan, hayvan ve yük taşıyan motorlu veya motorsuz araçlardır.

Alt geçit: Trafik akışını kesmemek ve yayaların güvenli geçişini sağlamak için bir yolun altından geçirilen geçitlerdir.

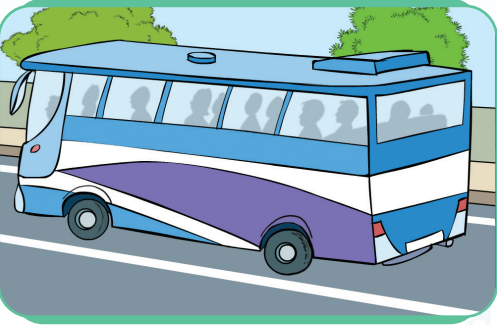
Üst geçit: Trafik akışını kesmemek ve yayaların güvenli geçişini sağlamak için bir yolun üstünden geçirilen köprü biçiminde geçitlerdir.

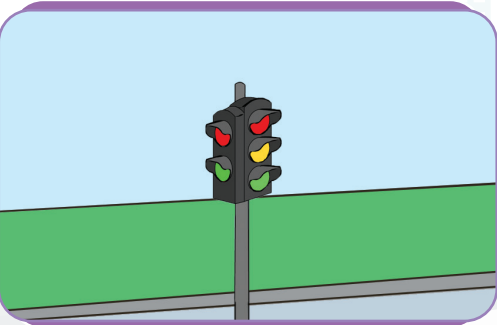
Trafik işaretleri: Trafiği düzenlemede kullanılan; üzerinde çeşitli renk, sembol, yazılar bulunan levha ve cihazlardır.

Banket: Yaya kaldırımı olmayan kara yollarının iki tarafında yayaların yürümesi ve taşıtların trafiği aksatmadan durabilmesi için kullanılan çakıl veya toprak yoldur.

Toplu taşıma: Büyük taşıma araçlarıyla çok sayıda insanın aynı anda taşındığı ulaşım biçimidir.

Işıklı işaret cihazı: Trafiği düzenlemede kullanılan ışıklı, otomatik veya elle kumanda edilebilen ışıklı cihazlardır.

ETKİNLİK

1. toplu taşıma

2. üst geçit

3. alt geçit

4. yaya geçidi

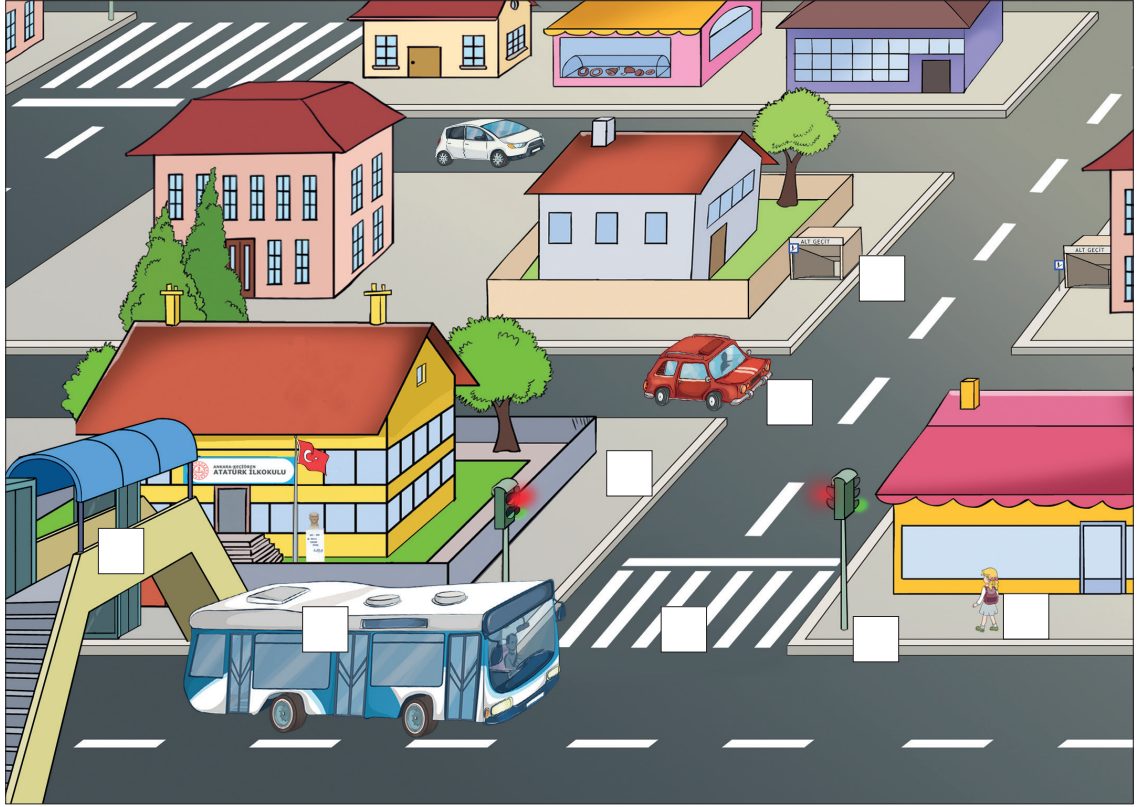
5. ışıklı işaret cihazı

6. kaldırım

7. taşıt

8. yaya

Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Görseldeki kutucukların içine yukarıda verilen trafik ile ilgili kavramlardan uygun olanının numarasını yazınız.

DEĞERLENDİRME

1. Yaya kaldırımı ile banket arasındaki fark nedir? Anlatınız.
2. Toplu taşıma aracı nedir? Açıklayınız.
3. Araç kullanan insanlara, yolda hareketli ya da hareketsiz duran insanlara denir.
Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yerlere doğru kavramları yazınız.

Etkileşimli
İçerik

TRAFİK İŞARET LEVHALARINI ÖĞRENELİM

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Yollarda gördüğümüz trafik işaret levhalarının farklı geometrik şekil ve renklerde olduğunu fark ettiniz mi? Sizce trafik işaret levhalarının farklı geometrik şekiller ve renklerde olmasının nedeni ne olabilir?

Trafiğe çıkan araç sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu yüzden kazaların, karışıklığın ve trafik sıkışıklığının önüne geçmek için gerekli uyarılar yapılmalıdır. Böylece sürücü ve yayaların bir düzen içinde hareket etmesi sağlanmalıdır. Bu da trafik işaret levhaları ile sağlanır.

Trafik işaret levhaları her gün on binlerce insanın belirli bir düzen içinde hareket etmesini sağlar. Bu düzen, kurallara uyulmadığında bozulur. Uyumun bozulması da can ve mal kaybına neden olabilir. Sürücülerin bu trafik işaret levhalarının tamamının anlamını bilmesi gerekmektedir.

Trafik işaret levhalarını şekillerine göre

- ◆ uyarı işaretleri,
- ◆ yasaklama işaretleri,
- ◆ bilgilendirme işaretleri olarak sınıflandırabiliriz.

Uyarı İşaretleri

Uyarı işaretleri, trafik levhaları arasında en önemlilerin başında gelir. Sürücülerini yol üzerindeki tehlikelere karşı uyarma işlevi görür. Uyarı işaretleri genel olarak **eşkenar üçgen** şeklinde olur.

Sağa Tehlikeli
Viraj

Kontrollü
Demiryolu
Geçidi

Mecburi
Bisiklet Yolu

Sağdan
Gidiniz

Yasaklama İşaretleri

Bu işaretler trafikteki düzeni sağlamak için insanlara yasaklar ve sınırlar hakkında bilgi verir. Genellikle **daire** şeklindedir. Trafikte öncelik; yasaklama, kısıtlama ve mecburiyet bildirir.

Bilgilendirme İşaretleri

Kara yolları üzerinde bulunan bu işaretler, yayalara ve sürücülere yol güzergâhı ve çevresi hakkında bilgi verir. Bilgilendirme işaret levhaları çoğunlukla **kare** veya **dikdörtgen** şeklindedir.

Hastane

Yaya Geçidi

Trafik işaret levhaları kara yollarında trafik güvenliğini sağlamaktadır. Trafiğe çıkan her insanın hem can hem de mal güvenliğinin sağlanabilmesi için trafik işaret levhaları kullanılmaktadır. Trafiğin güvenliğini sağlayan trafik işaret ve levhalarına zarar verilmesi insan hayatını tehlikeye sokabilir.

Millî servetimiz olan ve vatandaşlarımızın ödediği vergilerle maddi belediye karşılanan trafik işaretlerine ve işaret levhalarına zarar vermenin kanunlar karşısında cezası vardır.

Trafik işaret levhalarına zarar vermemeliyiz, zarar veren kişileri yetkililere bildirmeliyiz (112 Acil Çağrı Merkezini aramalıyız).

ETKİNLİK

Trafikte gördüğünüz sorunlardan biriyle ilgili bir trafik işaret levhası tasarlayınız. Trafik levhanızın konusuna uygun olarak hangi şekilde olması gerektiğini belirleyiniz (kare, üçgen, daire). Tasarladığınız trafik levhasını yandaki alana çiziniz.

DEĞERLENDİRME

1. Aşağıdaki trafik işaret levhalarını ilgili olduğu başlıkla örnekteki gibi eşleştiriniz.

Uyarı İşaretleri

Bilgilendirme İşaretleri

Yasaklama İşaretleri

Etkileşimli
İçerik

2. Trafik işaret levhalarına zarar vermenin sonuçları neler olabilir? Anlatınız.

YAYALAR VE KURALLAR

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

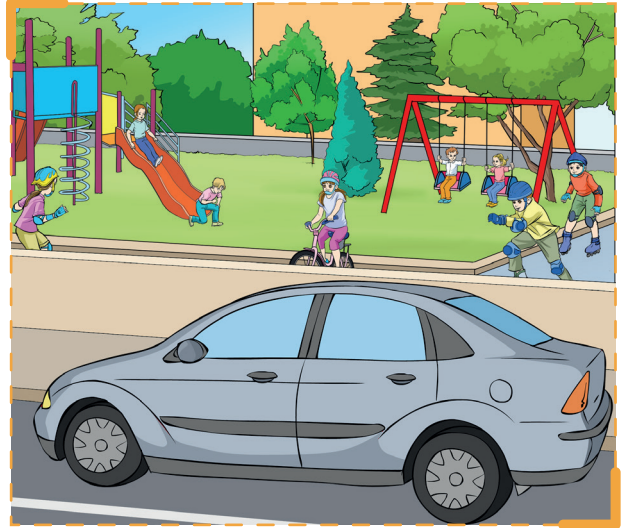
1. Yayaların uyması gereken kuralların neler olabileceğini söyleyiniz.
2. Yaya olarak kurallara uymadığımızda ne gibi sorunlarla karşılaşabiliriz? Arkadaşlarınızla tartışınız.

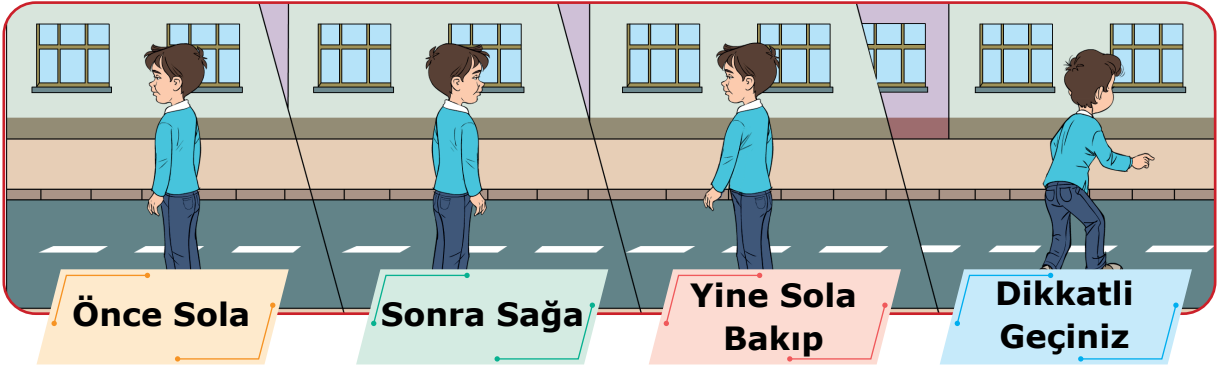

Trafik kuralları can ve mal güvenliğimiz açısından önemlidir. Yayaların da uyması gereken trafik kuralları vardır. Bu kuralları öğrenmeliyiz. Kurallara uymalıyız, kurallara uymayanları uyarmalıyız.

Yayaların uyması gereken trafik kurallarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- ◆ Yaya alt geçitlerini veya üst geçitlerini kullanmalıyız.
- ◆ Karşıdan karşıya geçerken yayalar için yeşil ışığın yanmasını beklemeliyiz.
- ◆ Trafik polisi olan yerlerde öncelikle trafik polisinin uyarı ve işaretlerine uymalıyız.
- ◆ Trafik polisi olmayan yerlerde trafik işaret levhalarına dikkat etmeliyiz. Trafik polisi ve trafik levhası olmayan yerlerde de en güvenli geçiş noktalarını kullanmalıyız.
- ◆ Yaya kaldırımının gidiş yönümüze göre sağ tarafından yürümeliyiz. Kaldırımı olmayan yollarda sürücülerin bizi daha rahat görebilmesi için gidiş yönümüze göre sol taraftaki banketten yürümeliyiz.
- ◆ Karşıdan karşıya koşmadan hızlı adımlarla geçmeliyiz.
- ◆ Kaldırımlarda oyun oynamamalıyız. Paten, scooter (sikutır) ve kaykay kullanmamalıyız.

- ◆ Trafik polisi veya trafik ışığı olmayan yerlerde önce sol tarafa sonra sağ tarafa bakmalı, eğer yol karşıya geçmek için uygunsa tekrar sol tarafa bakarak yolun ortasına kadar yürümeliyiz. Yolun ortasına geldiğimizde tekrar sağa bakarak yol güvenli ise karşıya geçmeliyiz.
- ◆ Duran bir aracın önünden veya arkasından karşıya geçmemeliyiz. Duran iki aracın arasından yola çıkarsak yolu göremediğimiz için kaza yaşayabiliriz.

DEĞERLENDİRME

1. Kaldırımı olmayan yollarda yaya olarak nelere dikkat etmeliyiz?
2. Aşağıdaki görselde yayaların uyduğu trafik kurallarını söyleyiniz.

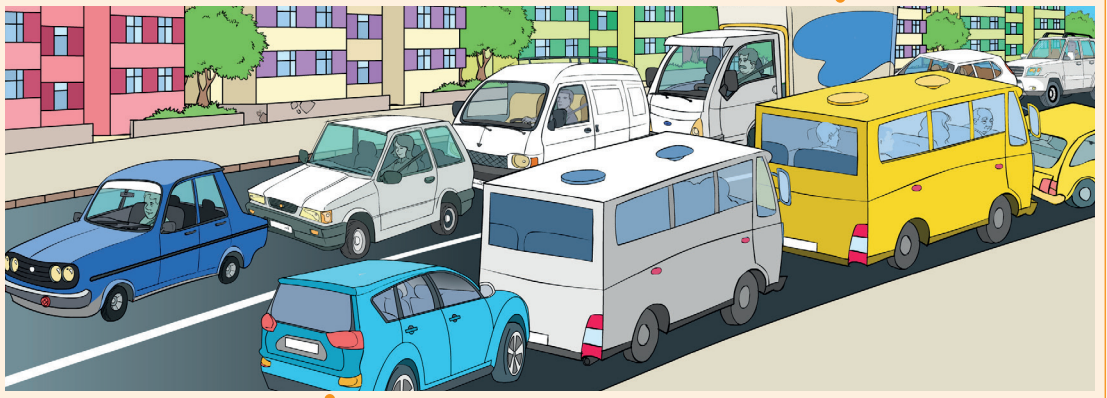

GÜVENLİ YOLLAR

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Eve, okula, markete ya da parka gidip gelirken kullandığınız yol sizce güvenli midir?
2. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Karşıdan karşıya geçmek için siz hangi görseldeki yolu tercih edersiniz? Bu yolu tercih etmenizin sebeplerini açıklayınız.

Güvenli yol; kavşakları, yaya ve okul geçitleri belirlenmiş; işaret levhaları, ışıklı işaret cihazları, alt ve üst geçitler, yaya kaldırımı, trafik polisi vb. unsurlar açısından gerekli güvenlik önlemleri alınmış yollardır.

Bazı yollarda çeşitli nedenlerle güvenlik önlemleri alınmamış olabilir. Bu tür yolları kullanmak zorunda kalırsak çok dikkatli olmalıyız. Mümkün olduğunca güvenli yolları tercih etmeliyiz.

ETKİNLİK

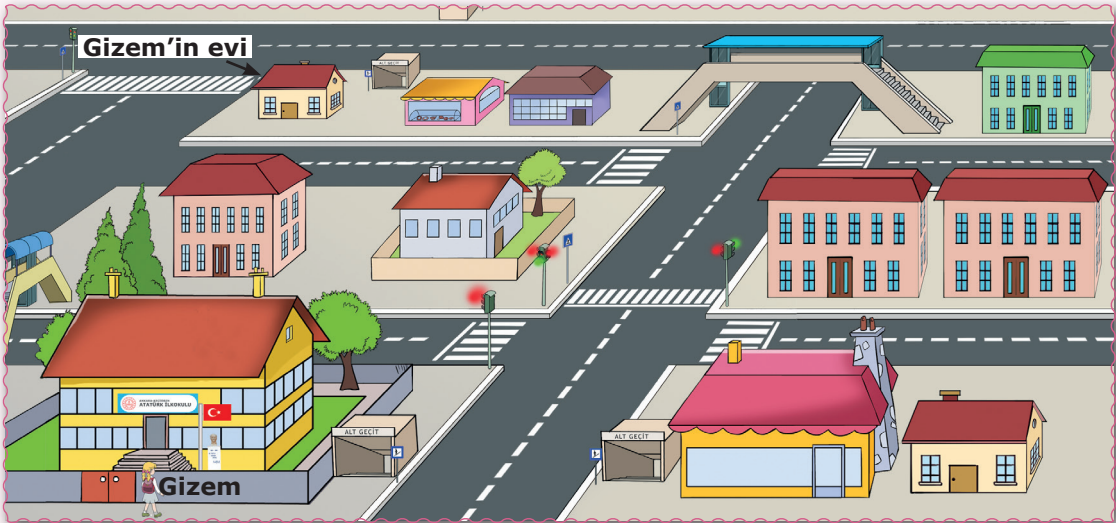
Aşağıdaki alana eve, okula, markete ya da parka gidip gelirken kullanabileceğiniz en güvenli yolun krokiğini çiziniz.

DEĞERLENDİRME

1. Güvenli bir yolda bulunması gereken unsurlar nelerdir?
2. Aşağıdaki resmi inceleyiniz. Okuldan çıkan Gizem'i, çizdiğiniz oklarla yönlendirerek güvenli bir şekilde evine ulaştırınız.

3. "Üst geçit, alt geçit, kolay olur karşıya geçiş."

"Geç gitmek, hiç gitmemekten iyidir."

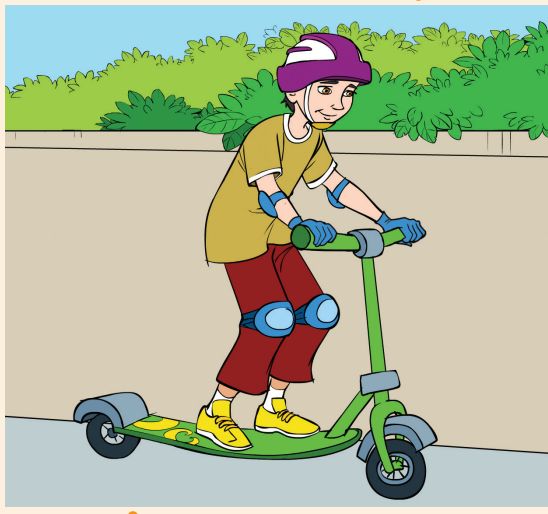
Yukarıdaki sloganlardan birini seçerek bu sloganın bizlere ne anlatmak istediğini açıklayınız.

OYUN ARAÇLARINI GÜVENLE KULLANALIM

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Biz çocuklar da bisiklet, scooter, kaykay, paten, kızak vb. motorsuz taşıtları kullanabiliriz. Bu taşıtları kullanırken uymamız gereken kurallar var mıdır? Açıklayınız.
2. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Çocukların scooter, kaykay, paten, bisiklet kullanırken hangi güvenlik önlemlerini aldıklarını anlatınız.

Bisiklet, scooter, kaykay, paten, kızak gibi motorsuz taşıtları taşıt trafiğine kapalı, güvenli oyun alanlarında kullanmalıyız.

Biz çocukların bu oyun araçlarını kullanırken bir sürücü belgesine ihtiyacı yoktur. Bununla beraber bizlerin de uyması gereken bazı kurallar vardır. Örneğin taşıt yollarında bisiklet kullanabilmek için 11 yaşını bitirmiş olmak gerekmektedir.

Bisiklet, scooter, kaykay, paten ve kızak gibi oyun araçlarını kullanırken şu kurallara dikkat etmeliyiz:

- ◆ Kask, dizlik, dirseklik ve eldiven takmalıyız.
- ◆ Bu taşıtları güvenli alanlarda kullanmalıyız.
- ◆ Taşıtları kullanırken tehlikeli hareketler yapmamalıyız.
- ◆ Kullanacağımız oyun araçlarına ve iklime uygun giyinmeli, uygun ayakkabı tercih etmeliyiz.
- ◆ Oyun araçlarını gidiş yönümüze göre yolun sağ tarafında kullanmalıyız. Bu araçları kaldırımda kullanmamalıyız.
- ◆ Hız yapmamalıyız.
- ◆ Bisiklet boyumuza uygun olmalı. Bisiklete zil ve far taktırmalı, bisikletin önünde ve arkasında reflektör bulundurmamız.
- ◆ Kulaklık takmamalıyız.
- ◆ Kullandığımız oyun araçlarının bakımını yapmalıyız.
- ◆ Taşıtlardaki yolcu sayısı kurallarına uymalıyız.
- ◆ Kullanacağımız oyun araçlarının eğitimini almalıyız.
- ◆ İnsanların kalabalık olduğu yerlerde oyun araçlarını kullanmamalıyız.

DEĞERLENDİRME

1. Yakın çevrenizde bisiklet, scooter, paten, kaykay, kızak kullanabileceğiniz alanlar var mı? Bu alan ya da alanların özellikleri nelerdir?
2. Bisiklet, scooter, paten, kaykay ve kızak gibi araçların taşıt yolunda kullanılmasının sakıncaları neler olabilir? Anlatınız.
3. Kaykay, paten, bisiklet, scooter ve kızak kullanmaya başlamadan önce almanız gereken güvenlik önlemleri nelerdir?

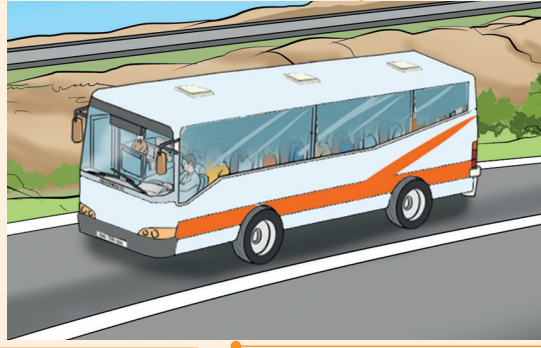
Etkileşimli
İçerik

ULAŞIM ARAÇLARI

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Ömer Bey, farklı şehirlere giderken farklı ulaşım araçlarını tercih ediyor.

Ömer Bey'in farklı şehirlere giderken farklı ulaşım araçlarını tercih etmesinin nedenleri ne olabilir?

İnsanların, canlıların veya eşyaların bir yerden başka bir yere taşınmasına **ulaşım** denir.

Yeryüzünde birbirinden farklı doğa koşulları görülür. Doğa koşulları insan yaşamı üzerinde etkilidir. Örneğin iklim koşulları ve yeryüzü şekilleri; insanların giyimini, ekonomik faaliyetlerini, yaşadığı evlerin yapısını, ulaşım şekillerini, yiyeceklerini ve ulaşım araçlarını etkiler.

Üç tarafı denizlerle çevrili ve dört mevsimin de yaşanabildiği ülkemizde farklı ulaşım seçenekleri kullanılabilmektedir. Örneğin Samsun ilimize gelecek bir kişi kendisinin bulunduğu bölgeye göre kara, hava, deniz ve demir yolu seçeneklerinden kendisine uygun olanı seçebilir. Samsun ilimizin kara, hava, deniz ve demir yolu ulaşımı için gerekli alt yapısı mevcuttur.

Ulaşım araçlarını, kullanım amaçlarına göre yük taşıtı ve yolcu taşıtı; kullanıldıkları yere göre deniz yolu taşıtı, kara yolu taşıtı, hava yolu taşıtı ve demir yolu taşıtı olarak sınıflandırabiliriz.

Yolculuk yapacağımız ulaşım türünü ve ulaşım aracını belirlerken dikkat etmemiz gereken bazı ölçütler vardır. Gideceğimiz yere birden fazla ulaşım türü ile gidebiliyorsak hangi ulaşım türünü tercih edeceğimize karar vermek için

- ◆ Ulaşım aracının hızlı ve ulaşılabilir olmasına,
- ◆ Aracın güvenli olmasına,
- ◆ Ulaşım ücretine,
- ◆ Aracın konforuna,
- ◆ İklim ve yol koşullarına,
- ◆ Ulaşım türünün alt yapısına dikkat etmeliyiz (Örneğin bir adaya kara yolu ile gidemeyiz.).
- ◆ Ayrıca; kişisel beğenilerimiz, beklentilerimiz vb. kriterleri göz önünde bulundurabiliriz.
- ◆ Gideceğimiz yere kısa sürede ulaşmak istiyorsak uçak veya hızlı tren tercih edebiliriz.
- ◆ Kısa mesafelerde otobüsü, ekonomik ulaşım için ise demir yolunu tercih edebiliriz.
- ◆ Yeterli vaktimiz varsa ve birçok yeri görmek istiyorsak tren ve gemi yolculuğunu tercih edebiliriz.

DEĞERLENDİRME

1. Çevrenizdeki büyüklerinize görüşerek şehirler arası ulaşımında hangi ulaşım türünü tercih ettiklerini gösteren bir çetele tablosu oluşturunuz. Topladığınız verileri kullanarak bir şekil grafiği oluşturunuz.
2. Büyüklerinize şehirler arası ulaşımında hangi ulaşım türünü, hangi sebeplerle seçtiklerini sorunuz.
3. Genel ağdan ulaşım araçlarının güvenliği ile ilgili bir araştırma yapınız.

Etkileşimli
İçerik

GEÇİŞ ÜSTÜNLÜĞÜ

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Trafikte yolcu ya da yaya olarak yukarıdaki araçlarla hiç karşılaştınız mı? Sürücüler bu araçları görünce nasıl davrandılar ya da davranmalılar? Nedenini açıklayınız.

Ambulans, itfaiye, polis aracı gibi bazı araçların yaşanan bir olaya müdahale etmesi için olay yerine acil bir şekilde ulaşması gerekir. Bu araçların görev yaptıkları sırada halkın can ve mal güvenliğini tehlikeye atmamak şartıyla trafiği kısıtlama ve trafik yasaklarına bağlı olmama hakları vardır. Bu duruma **geçiş üstünlüğü** denir.

Geçiş üstünlüğüne sahip araçların da uyması gereken bazı kurallar vardır. Bu araçların geçiş üstünlüğüne sahip olduğunu gösteren bir yazıya, boyama şekline, ışıklı ve sesli uyarı işaretlerine sahip olması gerekir.

Işıklı uyarı işareti; renk ve ışık veren, normal hava şartlarında en az 150 metreden görülebilen, dönerli ve aralıklı yanıp sönen ışıklı cihazlardır.

Aşağıdaki görselleri inceleyelim. Araçların tepe lambalarına dikkat edelim.

Sesli uyarı işareti; araçların üzerinde veya görülmeyen kısımlarında canavar düdüğü, siren gibi en az 150 metreden duyulabilecek şekilde ses çıkarabilen cihazlardır.

Geçiş üstünlüğü olan araçlar görev hâlindeyken geçiş üstünlüğü hakkına sahiptir. Zorunlu olmayan hâllerde bu araçların geçiş üstünlüğünü kullanması yasaktır. Geçiş üstünlüğü olan araçların duyulur ve görülür işaretini alan diğer sürücü ve yayalar, bu araçlara yol vermek zorundadır.

Geçiş üstünlüğü olan araçların geçişini zorlaştırmak veya engellemek bu araçların olaya müdahalesini geciktirir. Bu durum Türk Ceza Kanunu'na göre suçtur.

DEĞERLENDİRME

1. Geçiş üstünlüğü olan araçlar hangileridir? Bu araçların neden geçiş üstünlüğüne sahip olduklarını anlatınız.
2. Yukarıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerdeki taşıtların üzerindeki yazıların neden ters olduğunu genel ağdan araştırınız.

kask

sol

yaşam

trafik

görev

sağ

hava yolu

eldiven

yaya

güvenli

yaya geçidi

eşkenar üçgen

banketten

A. Aşağıdaki cümlelerde noktalı yerlere yukarıdaki sözcük ya da sözcük gruplarından uygun olanı yazınız.

1. Geçiş üstünlüğü olan araçların sürücüleri ancak hâlinde iken bu haklarını kullanabilirler.
2. Evden okula, parka, markete vb. giderken yolları tercih ederiz.
3. Kaldırımı olmayan yollardan yolun tarafındaki yürümeliyiz.
4. Paten, kaykay, bisiklet, kızak vb. kullanırken dizlik, dirseklik, ve takmalıyız.
5. İnsanların, hayvanların ve araçların kara yolu üzerindeki hareketlerine denir.
6. Trafik kurallarına uymadığımızda, başka insanların hakkına saygısızlık etmiş oluruz.
7. Kara yolunda hareket eden veya hareketsiz duran insanlara denir.
8. Trafik uyarı levhaları genellikle şeklindedir.
9. Kaldırımdan yürürken gidiş yönümüze göre kaldırımın tarafından yürümeliyiz.
10. Ulaşım araçlarını kullanıldıkları yere göre deniz yolu, demir yolu, kara yolu ve taşıtı olarak sınıflandırabiliriz.

B. Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. İfadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

1. () Trafik polisi olan yerlerde öncelikle trafik polisinin uyarılarına dikkat etmeliyiz.
2. () Okula, parka, markete, evimize vb. yerlere giderken her zaman en kısa yolu tercih etmeliyiz.
3. () Yaya kaldırımı olmayan yollarda, gidiş yönümüze göre sağ taraftaki banketten yürümeliyiz.
4. () Yasaklama levhaları genellikle daire şeklindedir.
5. () Trafik ışık ve levhalarına ilan yapıştırabiliriz.
6. () Trafik polisi veya trafik ışığı olmayan yerlerde önce sola, sonra sağa, yol uygun ise tekrar sola bakarak karşıya geçmeliyiz.
7. () Duran bir aracın önünden veya arkasından yola güvenle çıkabiliriz.
8. () Kara yolunda sadece taşıt sürücüleri kurallara uymalıdır.
9. () Taşıt yollarında bisiklet kullanmak için 18 yaşını doldurmuş olmak gerekir.
10. () Bisiklet kullanırken kulaklık takarak müzik dinleyebiliriz.
11. () İstanbul'dan Şanlıurfa'ya en hızlı şekilde gitmek için uçağı tercih etmeliyiz.
12. () Scooter kullanırken kask, dizlik, dirseklik ve eldiven takmalıyız.
13. () Trafikte motosikletin geçiş üstünlüğü vardır.
14. () Ambulansın duyulur veya görünür işaretini alan diğer sürücüler ve yayalar ambulansa yol vermek zorundadır.
15. () Oyun araçlarının bakımını yaptırmalıyız.
16. () İnsanların, canlıların ve eşyaların bir yerden başka bir yere taşınmasına trafik denir.
17. () Geçiş üstünlüğü olan araçların duyulur işaretleri en az 150 metreden duyulabilecek şekilde olmalıdır.

C. Aşağıdaki kavramlar ile görselleri oklar yardımıyla eşleştiriniz.

1. Okul geçidi levhası

2. Işıklı işaret cihazı

3. Yaya geçidi

4. Kaldırım

Ç. Aşağıdaki açık uçlu soruların cevaplarını altlarında verilen noktalı yerlere yazınız.

1. Trafik levhalarına niçin zarar vermemeniz gerektiğini yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Trafik düzenlemek için kullanılan özel işaretlere ne ad verilir?

.....

3. Trafik akışını kesmemek için taşıt yolunun üstünden geçirilen yola ne ad verilir?

.....

4. Hava taşıtlarına örnekler veriniz.

.....

.....

.....

5. Trafik kavramlarından yayanın tanımını yapınız.

.....

.....

.....

.....

6. Genel ağıdan aşağıdaki trafik levhalarının anlamlarını yazınız ve kısaca açıklayınız.

a)

.....

.....

.....

b)

.....

.....

.....

c)

.....

.....

.....

TRAFİK İLE İLGİLİ KURUMLAR VE MESLEKLER

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Trafik ile ilgili bildiğiniz meslekler hangileridir?
2. Trafik ile ilgili bildiğiniz kurumlar hangileridir?

Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmeliği'nde trafik ile ilgili kurumlar, görevler ve terimler tanımlanmıştır. Trafik ile ilgili kurumları ve bu kurumların görevlerinden bazılarını inceleyelim.

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- Yapım ve bakımından sorumlu olduğu kara yollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldirmek.
- Tüm kara yollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayımlamak, kontrol etmek.
- Kara yolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak.
- Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak veya kara yollarında önleyici teknik tedbirleri almak.
- Yapım bakımından sorumlu olduğu kara yollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretleme.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- Sürücülerin ve kara yolunu kullanan diğer kişilerin trafik kurallarına uyup uymadığını denetlemek.
- Araçları, araçlarda bulundurulması gereken belge ve gereçleri, sürücüler ve sürücülere ait belgeleri denetlemek.
- Trafik kazasında yaralananların sağlık kurumlarına sevkini sağlamak ve kazazedelerin yakınlarına haber vermek.

SAĞLIK BAKANLIĞI

- Trafik kazaları ile ilgili ilk ve acil yardım hizmetlerini planlamak ve uygulamak.
- Her ilde trafik kazaları için eğitilmiş sağlık personeli ile birlikte yeteri kadar ilk ve acil yardım ambulansı bulundurmak.
- Kazalarda yaralananların en kısa sürede sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak için kara yolları üzerinde ilk yardım istasyonları kurmak, bu istasyonlara gerekli personel ve araç gereci sağlamak.
- Araçlarda bulundurulacak ilk yardım çantasının içeriğini belirlemek.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

- Motorlu araç sürücülerinin yetiştirilmesi için sürücü kursları açmak, özel sürücü kursu açılmasına izin vermek ve bunları her aşamada denetlemek.
- Özel motorlu taşıt sürücülerini kurslarında eğitilen sürücü adaylarının teorik ve uygulamalı sınavlarını yapmak ve başarılı olanlara sertifika vermek.
- İlköğretim ve ortaöğretim okullarında ders programlarına eğitim amacıyla zorunlu uygulamalı trafik ve ilk yardım dersleri koymak.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI

- Kontrolünden sorumlu olduğu yollarda trafik düzensizliği yaratanları uyarmak.
- Araçlarda bulundurulması gereken belgeleri, gereçleri ve sürücülerini kontrol etmek.
- Meydana gelen trafik kazalarını incelemek, kaza tespit tutanağı tutmak ya da tutulmasını sağlamak.
- Trafik kazalarında kazazedelerin en yakın sağlık kuruluşuna götürülmesini veya sağlık personelinin olay yerine getirilmesini sağlamak.

Trafik ile ilgili bazı meslekleri ve görevleri inceleyelim.

Şoför

Kara yolunda ticari olarak tescil edilmiş motorlu bir taşıtı süren kişidir.

Makinist

Yolcu ve yük treninin zamanında çalışıp güvenli bir biçimde hareket etmesinden sorumlu kişidir.

Trafik Polisi

Trafik polisinin görev ve yetkileri genel anlamda trafiği düzenlemek, trafiği denetlemek, meydana gelen trafik kazalarındaki iş ve işlemleri yürütmek olarak üç başlık altında toplanmaktadır (egm.gov.tr).

Kaptan

Geminin seyrini ve yönetimini gerçekleştirmekle sorumlu olan kişilere verilen mesleki ünvandır.

Vatman

Yalnızca kent içi ulaşımı sağlayan tramvayların ve metroların sürücülerine verilen isimdir.

Pilot

Bir hava taşıtını kullanmak ve yönetmekle görevli, bu iş için özel olarak yetişmiş kişidir.

DEĞERLENDİRME

1. İleride trafik ile ilgili bir meslek seçmeniz gerekseydi hangi mesleği seçerdiniz? Nedenini aşağıdaki noktalı yerlere birkaç cümle ile yazınız.

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki alana seçtiğiniz meslek ile ilgili bir resim çiziniz.

3. Trafik ile ilgili kurumlar nelerdir? Aşağıya yazınız.

a.

b.

c.

ç.

d.

TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Grafik: Araç türlerine göre yolcu sayısı

Araç Türü				
Yolcu Sayısı				

NOT: Her " " sembolü 1000 yolcu göstermektedir.

Yukarıda 3 buçuk metre genişliğindeki yoldan bir saatte geçen yolcu sayısı verilmiştir. Buna göre

1. En çok yolcu hangi tür taşıt ile taşınmıştır?
2. En az yolcu hangi tür taşıt ile taşınmıştır?

Toplu taşıma yolcu taşımacılığında kullanılır. Toplu taşımanın belirli, sabit bir güzergâhı, zaman tarifi ve fiyatı belirlidir. Toplu taşıma araçlarından, isteyen herkes yararlanabilir.

Bir şehrin yaşanabilirliğini belirleyen en önemli etkenlerden biri toplu taşıma hizmetleridir. Çalışanların işlerine, çocukların okullarına rahatça gidebilmesi ve sosyal hayatlarında da ulaşım anlamında bir sıkıntıyla karşılaşmaları oldukça önemlidir.

Ülkemizde kullanılan belli başlı toplu taşıma araçları otobüs, dolmuş, metro, tramvay, vapur, tren ve uçaktır.

Toplu taşıma hizmetlerinin temel amacı insanların bir noktadan diğer bir noktaya en ekonomik şekilde ulaşmasını sağlamaktır.

Toplu taşıma hizmetlerinin insanlara ve şehirlere en önemli katkılarından biri de trafik yoğunluğunu azaltmasıdır.

Toplu ulaşımın tercih edilmesi ile trafikteki araç sayısı azalacağından trafikte geçen zaman kaybı da azalacaktır. Bu durum hem trafik yoğunluğunu rahatlatarak hem de atmosfere salınan insan sağlığına zararlı gaz miktarını azaltacaktır.

DEĞERLENDİRME

1. Trafik yoğunluğunun ve çevre kirliliğinin azalmasını isteyen bir kişi hangi ulaşım araçlarını tercih eder? Tartışınız.
2. "1 tramvay 180-200 yolcuyla bir defada taşıyabiliyorken aynı sayıda yolcuyla taşımak için 5 kişilik otomobilden 36-40 tane gerekmektedir." Bu ifadeden yararlanarak toplu taşıma araçlarının çevre kirliliğine etkisini açıklayınız.

KURALLARLA YOLCULUK

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Görseldeki yolcuların davranışları hakkında ne düşünüyorsunuz? Size göre doğru davranış örneği olan davranışlar hangileridir?

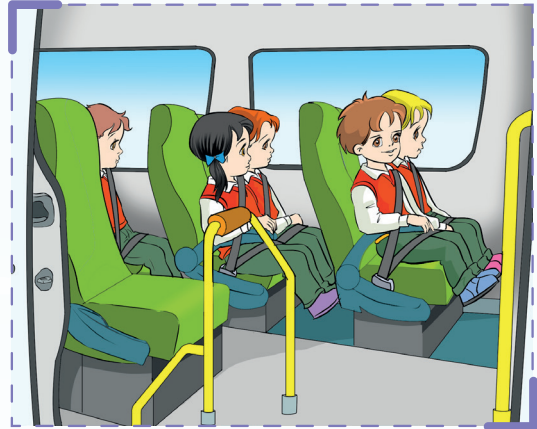

Taşıtlarda seyahat eden ancak aracın kullanımında etkili olmayan kişilere **yolcu** denir.

Toplu taşıma araçları pek çok insanın aynı anda binebildiği ve birlikte yolculuk yaptığı araçlardır. Taşıtlara binerken ve taşıtlardan inerken uymamız gereken bazı kurallar vardır. Bu kurallara uyduğumuz sürece güvende oluruz.

Araçlara binerken, araçlardan inerken veya araçlarla yolculuk yaparken uymamız gereken kurallar şunlardır:

- ◆ Otobüs, metro, tramvay, tren vb. beklerken durakta beklemeli ve sıraya girmeliyiz.
- ◆ Araçlara binip, araçlardan inerken ve yolculuk sırasında yaşlılara, engellilere, hamilelere, hastalara ve yanında küçük çocuk olanlara öncelik vermeliyiz.
- ◆ Durak haricinde araçlardan inip araçlara binme konusunda ısrar etmemeliyiz. İnmek istediğimiz durağa yaklaştığımızda uygun kapıya doğru insanlardan izin isteyerek ilerlemeliyiz.
- ◆ Araçları kullanan kişilere gereksiz sorular sorarak onların dikkatini dağıtmamalıyız. Diğer yolcuları rahatsız etmemeliyiz.
- ◆ Hareket hâlinde olan araçtan inmemeli ve tamamen durmayan araca binmemeliyiz. Araç kapılarının önünde durup yolcuların geçişini engellememeliyiz.
- ◆ Araçta yüksek sesle ve telefonla konuşmamalıyız.
- ◆ Metroda, inen yolculara öncelik vermeliyiz. Araç içinde yapılan sesli uyarılara dikkat etmeliyiz.
- ◆ Vapura binerken ve vapurdan inerken vapurun iskeleden ayrılmamış olmasına dikkat etmeliyiz.
- ◆ Emniyet kemerimizi takmalıyız. Aracın pencerelerinden dışarı sarkmamalıyız.
- ◆ Araçların kaldırım tarafındaki kapılardan inmeliyiz.
- ◆ Yolculuk sırasında güvenliğimizi tehlikeye sokacak davranışlardan kaçınmalıyız.
- ◆ Toplu taşıma araçları hepimizin ortak malıdır. Araçları korumalı ve araçlara zarar vermemeliyiz.
- ◆ Araç içinde yiyecek ve içecek tüketmemeliyiz. Araçları temiz tutmalıyız.
- ◆ Motosiklete binerken kask, eldiven, dizlik, dirseklik takmalıyız. Araç üzerinde tehlikeli hareketler yapmamalıyız.

DEĞERLENDİRME

Yukarıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerde, yolcu olarak dikkat etmemiz gereken trafik kurallarından hangilerini görüyorsunuz? Anlatınız.

Etkileşimli
İçerik

TRAFİK KAZALARININ NEDENLERİ

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Trafik kazalarının nedenleri hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Can ve mal kaybına neden olan trafik kazalarının oluş sebepleri incelenip bu sebeplerin ortadan kaldırılması için önlemler alınmalıdır. Trafik kazalarının nedenlerini inceleyelim.

Trafik Kazalarının Başlıca Nedenleri

1.

İnsan Kaynaklı Nedenler

Alkollüyken araba kullanmak, hız sınırlamalarına uymamak, hatalı sollama yapmak, uykusuzken araba kullanmak, emniyet kemeri takmamak vb. insan kaynaklı nedenlerdir.

3.

Hava Koşullarından Kaynaklı Nedenler

Olumsuz hava koşullarından kaynaklı (kar, yağmur, sis, buzlanma vb.) nedenlerdir.

2.

Taşıt Kaynaklı Nedenler

Araçlardaki mekanik bozukluklar, fren ve lastik patlaması taşıt kaynaklı nedenlerdir.

4.

Yol Kaynaklı Nedenler

Yolların yeterince aydınlatılmaması, trafik levhalarının gerekli yerlere konulmaması ve yolların bozuk olması yoldan kaynaklı nedenlerdir.

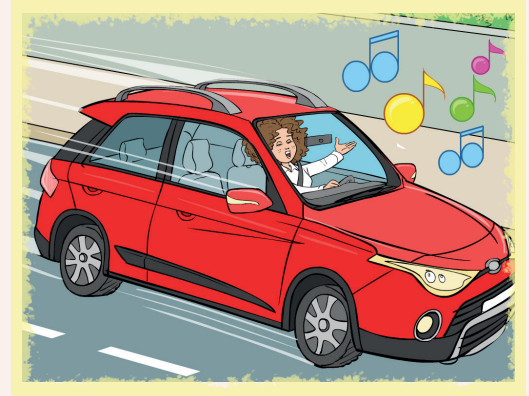
Otomobil yangınları da trafikte büyük tehlikelere yol açabilir. Bu nedenle otomobil yangınlarından korunmak için de aracın kontrollerini düzenli yaptırmalı, araçta yangın tüpü bulundurmali ve araç içinde çakmak vb. bulundurmamalıyız.

ETKİNLİK

Aşağıdaki görselleri inceleyelim. Sürücülerin yapmış oldukları hataları söyleyelim.

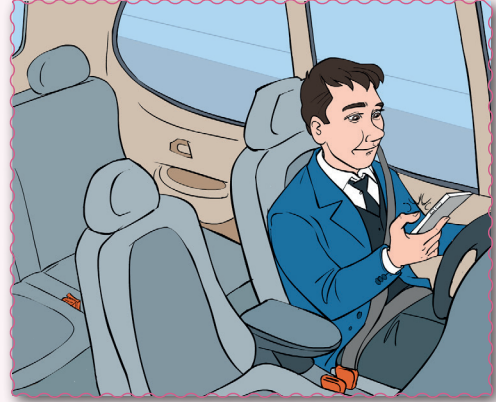

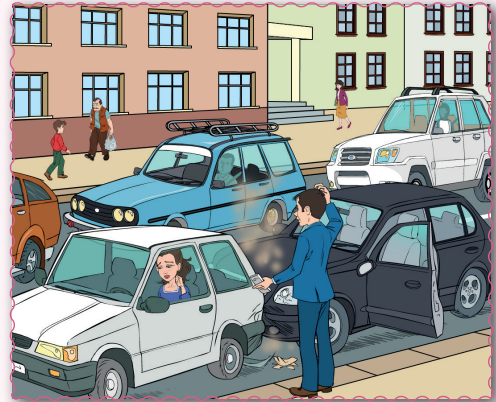
1. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Yoğun bir iş gününün ardından saat 18.30'da Kemal eve dönmek üzere arabasına biner.

Her zaman gittiği yoldan gitmektedir ve trafik çoğu zaman olduğu gibi sıkıştır. Akşam yemeğine misafirleri olduğu için saat 19.30'a kadar evde olması gerekmektedir ve bu sıkışık trafikte zamanında eve yetişemeyeceğini düşünür. Araçlar çok yavaş hareket ettiğinden eşini arayarak biraz gecikebileceğini haber vermek için telefonunu eline alır. İlk aramasında eşine ulaşamaz. Birkaç dakika sonra bu kez mesaj atmak üzere telefonunu eline alır. Araçlar dur-kalk şeklinde çok yavaş ilerlediği ve Kemal de tecrübeli bir sürücü olduğu için tek eliyle telefonda mesaj yazarken tek eliyle de arabayı kullanmakta sakınca görmemektedir. Tam bu sırada önündeki araç hızlanınca arkadaki araçlar Kemal'i hareket etmesi için uyarır. Kemal de ısrarla çalan kornaların telaşıyla önünün boş olduğunu görünce bir anda hızlanır. Tekrar mesaj yazmak için bir anlığına gözünü yoldan ayırınca, sola dönmek için yavaşlayan öndeki aracın hareketini fark edemez ve aradaki mesafe hızla kapanınca araca arkadan çarpar.

Trafik sıkışık olduğu için ciddi bir çarpışma tehlikesi bulunmadığını düşünerek emniyet kemerini takmayan öndeki aracın sürücüsü, ciddi bir boyun yaralanması yaşar. Her iki araçta maddi hasar meydana gelir. O anda zaten sıkışık olan trafik, çarpışma nedeniyle durma noktasına gelir ve insanlar dakikalarca beklemek durumunda kalır.

Kemal o akşam eve ancak gece yarısına doğru gidebilir.

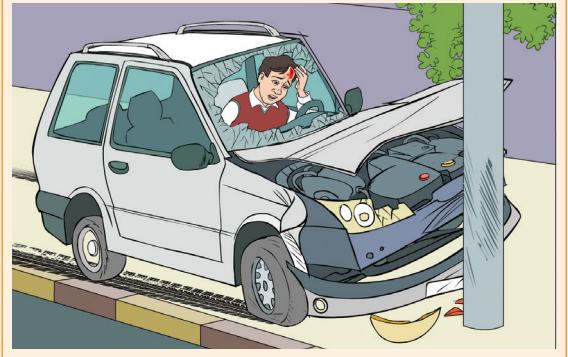
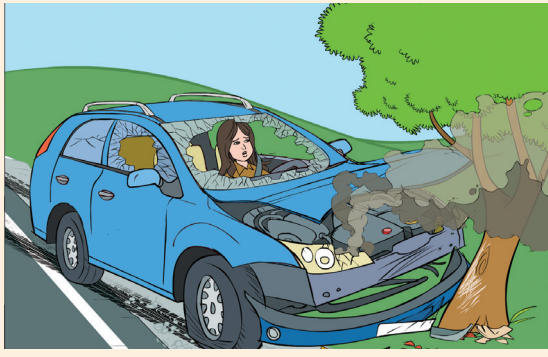
Kaynak: "Şehrin Akıllı Çocukları: Hata Kimde?" Etkinlik Kartı-3. Ankara: MEB, 2021.

2. Yukarıdaki metinde ihlal edilen trafik kuralları hangileridir? Söyleyiniz.

TRAFİK KAZALARINA KARŞI ALINACAK ÖNLEMLER

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Yukarıdaki görselleri inceleyiniz. Araç sürücülerinin kazalardan farklı şekilde etkilenme nedenleri neler olabilir? Açıklayınız.

Ülkemizde her yıl trafik kazaları nedeniyle binlerce vatandaşımız yaralanıyor ya da hayatını kaybediyor. Yapılan araştırmalar trafik kazalarının çoğunun sürücünden ya da yayadan kaynaklandığını göstermektedir. Peki, trafik kazalarını nasıl önleyebiliriz?

Kazaların büyük bölümünün insan kaynaklı olduğunu düşünürsek trafik kazalarını önlemenin de bizlere bağlı olduğunu açıkça görebiliriz. Trafikte sergilediğimiz olumsuz davranışlar insanların ölümüne neden olabilirken diğer yandan da olumlu davranışlar hayatlar kurtarabilir. Bunun için yapmamız gereken en önemli şey tehlikelere karşı önlemleri almaktır.

Bu önlemlerden bazıları şunlardır:

Okul servislerinde camdan sarkılmamalı, el ve kol çıkarılmamalı, ayakta yolculuk yapılmamalı, emniyet kemeri takılmalı ve sürücünün dikkatini dağıtan davranışlardan kaçınılmalıdır. Ayrıca 10 yaşından küçük çocuklar ön koltuğa oturmamalıdır.

Ön ve arka koltukta da emniyet kemeri mutlaka takılmalıdır. Çünkü emniyet kemeri sürücü ve yolcuların araç içinde savrulmalarını ve araçtan dışarıya fırlamalarını önler.

Küçük çocukların, yaşlarına ve ağırlıklarına uygun çocuk güvenlik koltuğunda yolculuk yapması sağlanmalıdır.

Motorlu araçların bakımları düzenli yaptırılmalı; uykusuz, yorgun ya da alkollü iken araç kullanılmamalı ve hız sınırına uyulmalıdır.

Görseldeki serviste bulunan öğrencilerin uyduğu trafik kurallarını söyleyiniz.

**Emniyet Kemerini Bağla,
Hayat Güvenceni Sağla!**

**İster Sürücü Ol İster Yaya
Aksatmadan Uy Kurala...**

DEĞERLENDİRME

Trafik kazalarına karşı sürücü ve yayaların alması gereken önlemler nelerdir? Söyleyiniz.

TAŞIT TRAFİĞİNDE TEHLİKELİ HAREKETLER

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Yukarıdaki taşıtlardan hangisinde güvenli yolculuk yapabileceğinizi nedenleri ile anlatınız.

Motorlu taşıtları, çeşitli kazalara neden olmaması için üretim amacına uygun kullanmalıyız. Yük taşımak için üretilmiş taşıtlarda yolcu, yolcu taşımak için üretilmiş taşıtlarda da yük taşımamalıyız. Üzeri açık taşıtlarda ve yük üzerinde yolculuk yapmamalıyız. Bu durumlarda yoldaki kasisler ve hız değişimleri bize zarar verebilir. Ayrıca yol kenarındaki ağaçlardan, elektrik tellerinden ve hava olaylarından da olumsuz etkilenebiliriz.

Yolcu taşımak için üretilmiş taşıtlar ise yolcuların rahatını ve güvenliğini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Bu araçlarda (otobüs, minibüs vb.) koltuklar dolu olduğu için ayakta yolculuk yapmamız gereken durumlar olabilir. Böyle durumlarda savrulma, çarpma, düşme gibi sebeplerden dolayı yaralanmaları önlemek için tutunma yerlerinden tutunmamız gerekir.

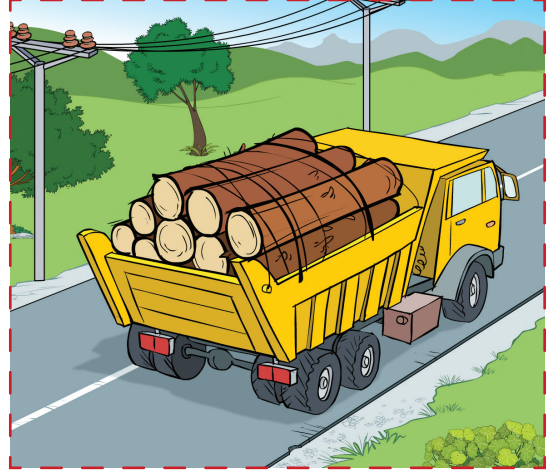
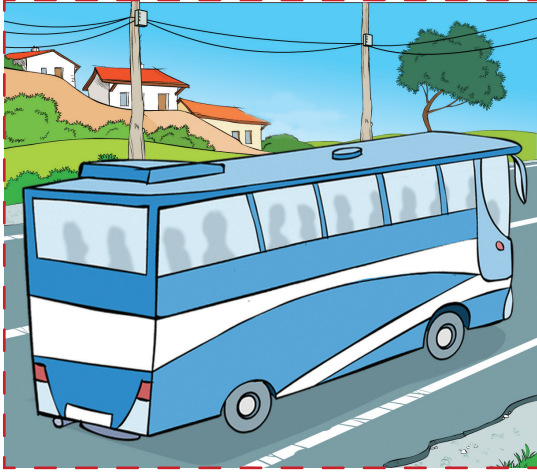
Hareket hâlinde olan veya duran taşıtlara tutunmak ve bu taşıtlara asılmak tehlikeli bir davranıştır. Duran araçların önünden veya arkasından kontrolsüz bir şekilde geçmemeliyiz. Aracın aniden hareket edebileceği veya hareket hâlindeki başka araçların görülmesini engelleyebileceğini düşünmeliyiz.

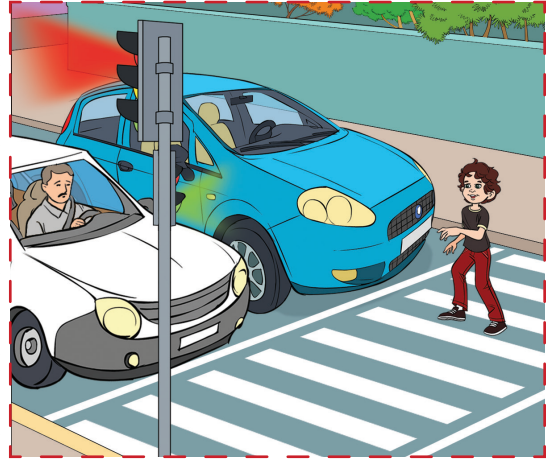
ETKİNLİK

1. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Yük ve yolcu taşıyan araçlarla ilgili uyan kuralları anlatınız.

2. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görseldeki yayaların uydukları kuralları anlatınız.

DEĞERLENDİRME

1. Yolcu taşımak için üretilmiş taşıtlarda yolculuk yapmanın yolcu güvenliği açısından önemini açıklayınız.
2. Yolcu taşımak için üretilmiş taşıtlarda ayakta yolculuk yapmanız gerektiğinde nasıl davranmanız gerektiğini söyleyiniz.

Etkileşimli
İçerik

TRAFİKTE SAYGI, SABIR VE SORUMLULUK

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Yukarıdaki görseli inceleyiniz. Siz benzer bir durumla karşılaştaysanız nasıl davranırdınız? Söleyiniz.

Toplu hâlde yaşamamanın birtakım kuralları vardır. Bunlardan biri de trafik kurallarıdır. Trafik kurallarına uyarken nezaket kurallarını da göz önünde bulundurmalıyız. Birbirimize karşı saygılı ve sabırlı olmalıyız. Ayrıca üzerimize düşen sorumlulukları da yerine getirmeliyiz.

Trafik kurallarına uymayanları nezaket kuralları çerçevesinde, kırmadan uyarmalıyız. Yaptığı hatayı uygun ifadelerle söylediğimizde o kişi kırılmak yerine hatasını düzeltecektir. Aynı şekilde, kendimize yapılan uyarıları da dikkate almalı ve hatamızı düzeltmeliyiz. Bu şekilde hareket etmek trafikte

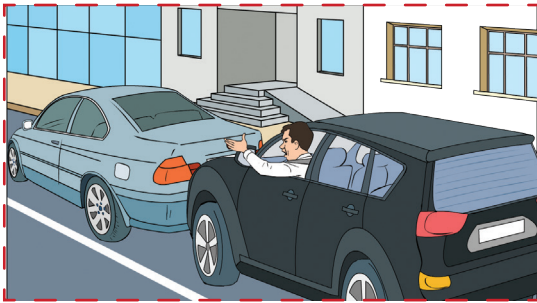
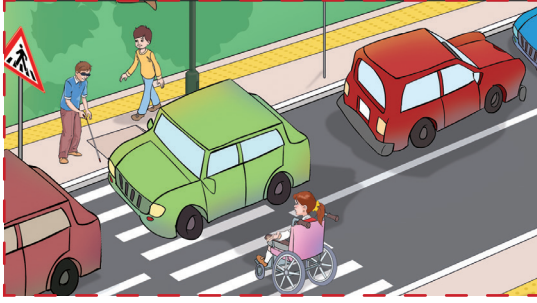
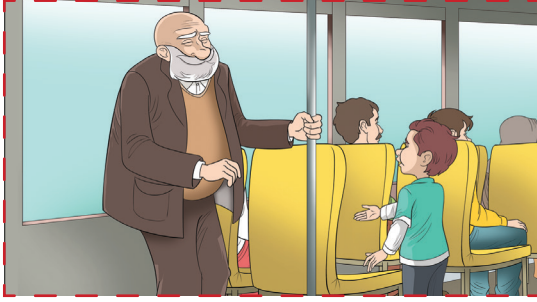
yaşanabilecek olan kazaların dolayısıyla da can ve mal kaybının önüne geçecektir. Ayrıca bu sayede insanlar arasındaki tartışmalar ortadan kalkacağı için toplum içinde var olan dayanışma ve güven duygusu daha da artacaktır.

ETKİNLİK

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerde gördüğünüz olumlu ve olumsuz davranışları anlatınız.

DEĞERLENDİRME

"Trafikte saygı, sabır ve sorumluluk" konulu bir kompozisyon yazınız. Yazdığınız kompozisyonu arkadaşlarınıza okuyunuz.

TRAFİK KURALLARINA UYMANIN ETKİLERİ

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

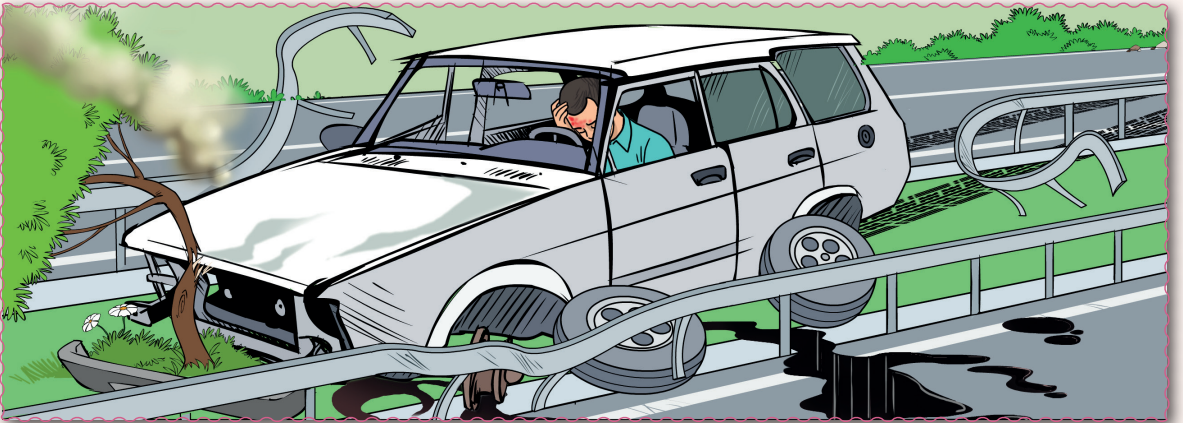
Trafik kurallarına uymanın birey ve toplum hayatına etkilerini söyleyiniz.

Trafik, yaşamın vazgeçilmez bir parçasıdır. Sağlıklı ve uzun bir yaşam, karşılıklı nezaket ve anlayışlı bir hayat için trafik kuralları büyük bir öneme sahiptir. Trafik kurallarına uymak öncelikle can ve mal kaybını önler. Kurallara uyarak hem kendimizi hem de sevdiklerimizi korumuş oluruz. Daha güvenli, rahat ve konforlu ulaşım yapar, zaman ve enerji tasarrufu sağlarız. Ayrıca trafik kurallarına uymak hem kendi ekonomimize hem de ülke ekonomisine katkı sağlar. Çünkü kazalar araçların yanı sıra yol, köprü, banket, kaldırım, levhalar vb. trafik unsurlarının zarar görmesine de neden olabilir. Bunların tamir edilmesi ya da yeniden yapılması hem zaman alır hem de ülke ekonomisine zarar verir.

Trafik kazaları sonrasında yaşanan tedavi süreci de zorlu ve maliyetlidir. Ayrıca kazazede iyileşse bile olayın etkisinden uzun süre kurtulamayabilir. Bu nedenle kazalar bizlerin ruh sağlığını da olumsuz etkileyebilir.

ETKİNLİK

Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Kazanın bireye, topluma ve çevreye verdiği zararları anlatınız.

DEĞERLENDİRME

Defterinize trafik kazalarının bireye ve topluma verdiği zararları anlatan bir resim çiziniz. Çizdiğiniz resmi boyayınız.

TRAFİK KURALLARINA UYALIM

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Toplumda trafik güvenliği bilincinin gelişmesi için neler yapılabilir? Söyleyiniz.

Trafik kuralları hem bizim hem de çevremizdeki insanların can ve mal kaybının önlenmesi amacıyla, tecrübe ve bilimsel araştırmalar sonucunda oluşturulmuş ve uygulamaya konulmuş kurallardır.

Trafikte ister sürücü ister yaya ister yolcu olalım kurallara uymalı ve uymayanları nezaket kuralları çerçevesinde uyarmalıyız. Kara yolları gelişmiş, kanunlar özenle hazırlanmış, cezalar artırılmış olsa bile trafik güvenliğinin sağlanması bizlerin bilinçli, olumlu tutum ve davranışlar göstermemiz ile mümkün olacaktır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki metni okuyunuz.

Bugün öğretmenimiz trafik kurallarının ne kadar önemli olduğunu anlatırken bu kuralların daha etkin uygulanması için neler yapabileceğimizi sordu. Hasan:

— Öğretmenim çeşitli broşürler hazırlayarak broşürlerimizi dağıtabiliriz, dedi.

Söz alan Ayşe:

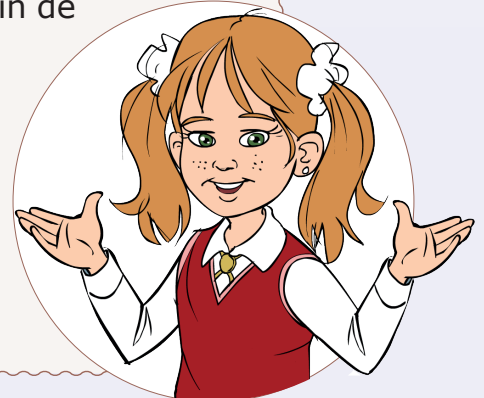
— Afişler hazırlayarak bunları okul panolarına ve bina girişlerimize asabiliriz, şeklinde bir öneride bulundu.

Ahmet parmağını kaldırarak:

— Öğretmenim okul giriş ve çıkışlarında sizlerin de yardımıyla gönüllü polislik yapabiliriz, dedi.

Öğretmenimiz:

— Sevgili çocuklar, hepinizi tebrik ediyorum. Çok güzel önerilerde bulundunuz, dedi. Şimdi bu önerilerinizi uygulamaya ne dersiniz? diye sordu. Hep bir ağızdan "Evettt!" diye bağırдық.

ETKİNLİK

Okul çevrenizdeki trafik güvenliğini sağlamak için bir proje tasarlayınız. Projenizin adını, amacını ve yapacaklarınızı aşağıdaki noktalı yerlere yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DEĞERLENDİRME

Trafik kurallarının etkin bir şekilde uygulanması için üç tane öneride bulununuz. Önerilerinizi aşağıya yazınız.

◆

.....

.....

.....

◆

.....

.....

.....

◆

.....

.....

.....

ÖĞRENDİKLERİMİZİ DEĞERLENDİRELİM

kar, yağmur ve sis

tehlikeli

sorumlulukları

saygılı

yoğunluğunun

Karayolları Genel Müdürlüğü

ekonomisine

çocuk güvenlik koltuğunda

duraklar

camdan

Sağlık Bakanlığı

Jandarma Genel Komutanlığı

A. Aşağıdaki cümlelerde noktalı yerlere yukarıdaki sözcük ya da sözcük gruplarından uygun olanı yazınız.

1. Toplu taşıma araçlarının tercih edilmesi trafik azalmasına katkı sağlar.
2. Toplu taşıma araçlarına dışında binmek ve bu araçlardan inmek için istekte bulunmamalıyız.
3. Toplu taşıma araçlarını kirletip zarar vermek ülke zarar verir.
4. Olumsuz hava koşullarından kazalara neden olabilir.
5. Okul servislerinde sarkmamalıyız.
6. Küçük çocuklar yaşlarına ve ağırlıklarına göre yolculuk yapmalıdır.
7. Yük taşıtlarında ve yük üzerinde yolculuk yapmakdir.
8. Trafik kurallarına uyulmasında görevli kurumların yanı sıra bireylerin de vardır.
9. Kara yollarının yapım ve bakımından sorumludur.
10. Trafik kazalarıyla ilgili ilk ve acil yardım hizmetlerini planlamak ve uygulamak görevlerindendir.
11. Trafik polisinin görev ve sorumluluk alanı dışında trafiği denetleme ve düzenleme görevlerindendir.

B. Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. İfadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

1. () Toplu taşıma araçlarında sürücünün sıkılmaması için onunla konuşmalıyız.
2. () Taşıtlara binerken, taşıtlardan inerken taşıtın tamamen durmasını beklemeliyiz.
3. () Trafik yaşamın vazgeçilmez bir parçasıdır.
4. () Şoför, kaptan, makinist, vatman ve pilot ulaşım hizmeti verir.
5. () Aracı uykusuz iken kullanmak insan kaynaklı hatalardandır.
6. () Yolların yeterince aydınlatılmaması kazalara neden olabilir.
7. () Okul servislerinde sadece ön koltukta otururken emniyet kemeri takmalıyız.
8. () On yaşından küçüksek arka koltukta oturmalıyız.
9. () Otobüs, minibüs, bisiklet vb. taşıtlar yük taşımaya uygun taşıtlardır.
10. () Taşıtların arkasına asılarak ya da tutunarak yolculuk yapmak tehlikelidir.
11. () Duran taşıtın önünden geçebiliriz.
12. () Trafik kurallarına uymayanları nezaket çerçevesinde uyarmalıyız.
13. () Trafik kazaları ülke ekonomisine büyük zarar verir.
14. () Trafik kazalarının önlenmesinde hepimizin sorumluluğu vardır.
15. () Trafikte sabırsız davranmalıyız.

**C. Aşağıdaki toplu taşıma araçları ile bu araçları kullananları ok-
larla eşleştiriniz.**

1. Vatman

2. Makinist

3. Pilot

4. Kaptan

**Ç. Aşağıdaki açık uçlu soruların cevaplarını altlarında verilen nok-
talı yerlere yazınız.**

1. Neden toplu taşıma araçlarını kullanmalıyız? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

2. Trafikte saygılı, sabırlı ve sorumlu davranmanın önemi nedir? Aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

3. Trafikle ilgili kurumlardan Milli Eğitim Bakanlığının görevlerinden birkaç tane örnek yazınız.

.....

.....

.....

.....

4. Okul servisinde yolculuk yaparken dikkat edilmesi gereken kuralları yazınız.

.....

.....

.....

.....

5. Trafik kazalarında insan kaynaklı nedenleri yazınız.

.....

.....

.....

.....

6. Trafikle ilgili meslekler nelerdir?

.....

.....

.....

7. Trafik kazalarının sonuçları nelerdir?

.....

.....

.....

8. Aile bireylerinize ve tanıdıklarınıza “Yolculukta emniyet kemeri takıyor musunuz? Neden?” sorusunu sorarak bir anket yapınız. Anket sonuçlarınızı aşağıya yazınız.

Ölçme ve
Değerlendirme
Soruları

Emniyet Kemerini Her Zaman Takanlar	
Ad Soyad	Nedeni
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Ölçme ve
Değerlendirme
Soruları

Emniyet Kemerini Bazen Takanlar	
Ad Soyad	Nedeni
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Ölçme ve
Değerlendirme
Soruları

Emniyet Kemerini Hiç Takmayanlar	
Ad Soyad	Nedeni
1.	1.
2.	2.
3.	3.

2. ÜNİTE

TRAFİKTE İLK YARDIM

İLK YARDIM MALZEMELERİ

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Motorlu taşıtlarda ilk yardım çantası bulundurulmasının önemini arkadaşlarınızla tartışınız.

Karayolları Trafik Kanunu'na göre otomobil, minibüs, kamyon ve kamyonet gibi motorlu taşıtlarda ilk yardım çantası bulundurmak zorunludur.

İlk yardım çantası araç içinde hepimizin görebileceği ve kolayca ulaşabileceği bir yerde olmalıdır.

Gerekli hâllerde ilk yardım malzemelerini doğru kullanmak hayat kurtarabilir. Bu nedenle ilk yardım çantasında bulunan malzemeleri tanımalı ve bunları nasıl kullanacağımızı öğrenmeliyiz.

İlk yardım çantasındaki son kullanma tarihi geçen veya tüketilen malzemeleri yenilemeli ve temiz bir şekilde muhafaza etmeliyiz.

Şimdi ilk yardım çantasında bulunması gereken malzemeleri tanıyalım.

Büyük Sargı Bezi

Yara üzerine koyulan pansuman malzemelerini sabitlemek, yaralı bölgeyi dış etkilere korumak ve kanamanın durmasını sağlamak için büyük sargı bezi kullanılır.

(2 adet)

Hidrofil Gaz Steril

Bu malzeme pansuman malzemesi olarak yaralı bölgenin temizlenmesinde ve açık yaraların kapatılmasında kullanılır. Gazlı bez olarak da bilinir.

(1 kutu)

Turnike

Turnike kol ve bacaklardaki durdurulamayan atardamar kanamalarını durdurmak için kullanılır. Turnike uygulanan bölge kalp seviyesinin üzerinde tutulmalıdır ve 15-20 dakikada bir gevşetilmelidir.

(1 adet)

Antiseptik Solüsyon

Basit yara ve sıyrıkların temizlenmesinde antiseptik solüsyon kullanılır. Antiseptik solüsyonun kullanıldığı yaralı bölgede morarma, kızarıklık ve şişlik görülürse yaralı bölge hemen yıkanmalı ve en yakın sağlık kuruluşuna gidilmelidir.

(1 adet)

Plaster

Açık yaraya temas ettirilmeden yara üzerine konulan pansuman malzemelerini sabitlemek için plaster kullanılır.

(1 adet)

Çengelli İğne

Çengelli iğne gerekli durumlarda giysilerin ya da kullanılan ilk yardım bezlerinin birbirine tutturulması için kullanılır.

(10 adet)

Küçük Makas

İlk yardım malzemelerini ya da kazazedelerin giysilerini kesmek için makas kullanılır (Paslanmaz çelik makas olmalıdır.).

(1 adet)

Esmark Bandajı

Özellikle kol ve bacaklardaki atardamar kanamalarını durdurmak için esmark bandaj kullanılır. Bandaj 20 dakikada bir gevşetilmelidir.

(1 adet)

Üçgen Sargı Bezi

Yaralanan bölgenin sabitlenip askıya alınmasında üçgen sargı bezi kullanılır. Bu malzeme özellikle kırılan, incinen bölgenin hareketini önler.

(3 adet)

Yara Bandı

Küçük yara ve sıyrıkların üzerinin kapatılarak mikrop kapmasını önlemek için kullanılır.

(10 adet)

Alüminyum Yanık Örtüsü

Bu ilk yardım malzemesi yanıklarda yaralıyı dış etkilerden uzak tutmak ve şoka giren yaralının vücut sıcaklığını korumak için kullanılır.

(1 adet)

Tıbbi Eldiven

Hem yaralıya mikrop bulaştırmamak hem de ilk yardım yapan kişinin mikroplardan korunması için tıbbi eldiven kullanılır.

(2 çift)

El Feneri

El feneri aydınlatmanın yetersiz olduğu durumlarda kullanılır. Ayrıca el feneri yer göstermek, yardım çağırmak ve uyarmak için de kullanılabilir.

(1 adet)

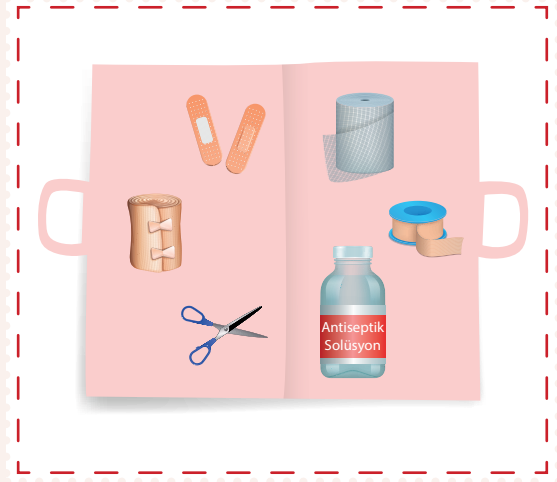

ETKİNLİK

İlk Yardım Çantası Yapalım

Bir kartonu yandaki görselde verildiği gibi ortadan ikiye katlayalım. İlk yardım çantasında bulunan malzemeleri bir kâğıda çizip bunları boyadıktan sonra keselim. Kestiğimiz malzemeleri hazırladığımız çantanın her iki tarafına yapıştıralım. Bu etkinliği yaparak ilk yardım çantamızı hazırlamış olduk.

DEĞERLENDİRME

Motorlu taşıtlarda ilk yardım çantasında bulunması gereken malzemelerin adını söyleyiniz.

Etkileşimli
İçerik

112 ACİL ÇAĞRI MERKEZİ

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Acil bir durumla karşılaştığınızda hangi numarayı aramanız gerektiğini biliyor musunuz? Söyleyiniz.

Can güvenliği tehlikeye girmiş bir hasta, yaralı ya da yaşlıya yardım etmek hem insanlık hem de vatandaşlık görevidir.

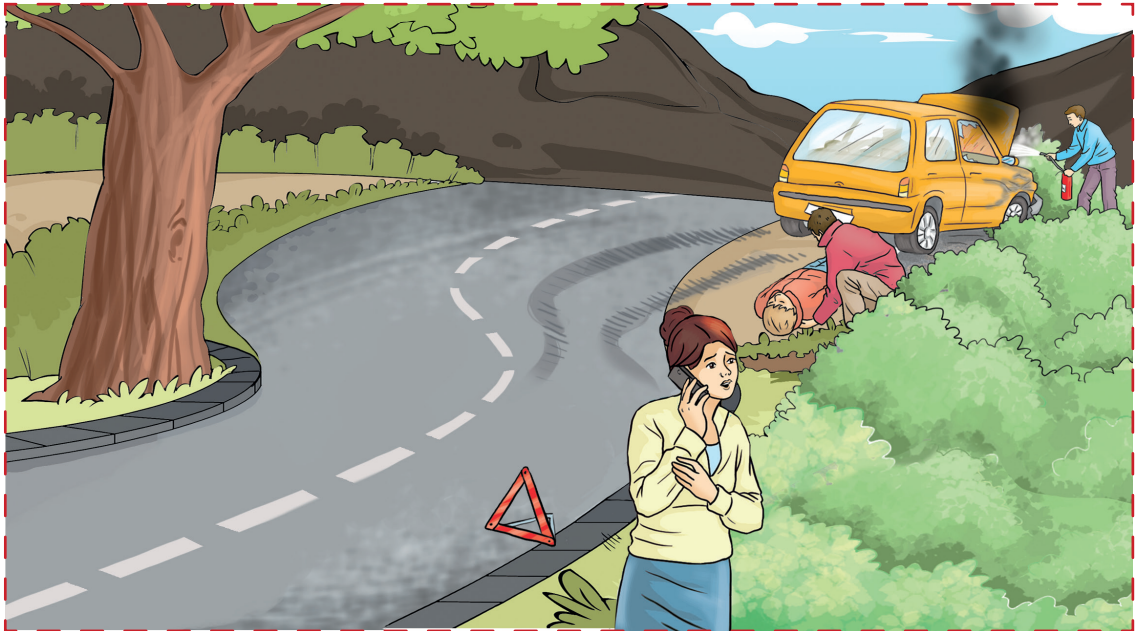
Yangın, hastalık, güvenlik-asayiş, trafik kazası vb. acil durumlarda yardım istenecek numaraların farklı olması çeşitli olumsuzluklara neden olmuştur. Bu nedenle yardım istenecek durumlarda aranacak numaralar tek bir numara olan **"112"**de toplanmış, 81 ilde teknolojiye uygun **112 Acil Çağrı Merkezleri** açılmıştır. Yardım servislerinin tek bir numarada toplanması, acil yardım hizmetinin süresini kısaltıp kalitesini artırmış ve tüm çağrılarının kayıt altına alınmasını sağlamıştır. Böylece konu ile ilgili çalışmaların planlanması ve düzenlenmesi kolaylaşmıştır.

ETKİNLİK

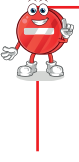

Aşağıdaki görseli inceleyelim. 112 Acil Çağrı Merkezine ulaşmanın faydalarını söyleyelim.

112 Acil Çağrı Merkezini aradığımızda dikkat etmemiz gerekenler şunlardır:

- ◆ Sakin olmalı, ad ve soyad bilgimizi vermeliyiz.
- ◆ 112 Acil Çağrı Merkezi tarafından sorulan sorulara net cevap vermeliyiz.
- ◆ Olayın yerini ve adres bilgilerini net bir şekilde vermeliyiz.
- ◆ Hasta/yaralı tanımı yapılmalı, sayı ve durumu açıklamalıyız.
- ◆ Eğer herhangi bir ilk yardım uygulaması yapıldıysa nasıl bir yardım verildiğini belirtmeliyiz.
- ◆ 112 Acil Çağrı Merkezinden bilgi alan kişi gerekli bilgileri aldığını söyleyinceye kadar telefonu kapatmamalıyız.

112'yi gereksiz yere arayarak meşgul etmemeliyiz. Ayrıca 112'ye kasıtlı olarak yanlış bilgi vermenin Türk Ceza Kanunu'na göre suç olduğunu bilmeliyiz.

ETKİNLİK

112 Acil Çağrı Merkezinin gereksiz yere aranmasının nelere sebep olabileceğini aşağıdaki görselden yararlanarak açıklayalım.

DEĞERLENDİRME

Acil Çağrı Merkezini arayan kişinin dikkat etmesi gereken noktaları açıklayınız.

İLK YARDIMDA DOĞRU MÜDAHALE

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Hasta, yaralı ya da kazazedeye kimlerin ilk yardımda bulunabileceğini biliyor musunuz? Söyleyiniz.

Kaza ya da hayati tehlike durumunda, var olan durumun kötüleşmesini engellemek ya da hayat kurtarmak için olay yerindeki araç gereçlerle ilaçsız yapılan uygulamalar **ilk yardım**dır. İlk yardımı yapan kişi ise **ilk yardımcısı**dır.

İlk yardım olarak müdahaleler mutlaka ambulans ve acil bakım teknikeri, sağlık memuru, sağlık teknikeri, hemşire, doktor ya da sağlık ekipleri tarafından yapılmalıdır. Bu kişilerin olmadığı durumlarda ise ilk yardım, ilk yardımcı sertifikası olan kişiler tarafından yapılmalıdır. Eğitimi olmayan bir kişinin kazazedeye ya da hastaya müdahale etmesi mevcut durumun daha da kötüye gitmesine hatta hastanın ölümüne neden olabilir.

İlk yardımda bulunan kişi;

- ◆ Kendi sağlığını korumak için önlemler almalı,
- ◆ Olay yerinde tehlike oluşturan bir durum varsa önce bunu ortadan kaldırmalı,
- ◆ Hasta ya da yaralıyı hareket ettirmemeli,
- ◆ Olay yerini görünebilir şekilde işaretlemeli,
- ◆ En hızlı şekilde 112'ye haber vermeli,
- ◆ Çevrede birileri varsa zaman kaybetmemek için onlardan 112'yi aramalarını istemeli yoksa en hızlı şekilde kendisi aramalı.
- ◆ Yapılan müdahalede hızlı ama sakin ve bilinçli olmalıdır.

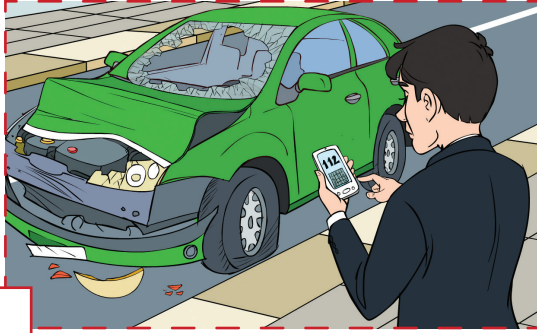

ETKİNLİK

Aşağıdaki görselleri inceleyelim. İlk yardımda yapılan doğru müdahale-
nin anlatıldığı görsellerin yanındaki kutucukları işaretleyelim.

Unutmayalım ki doğru yapılan ilk yardım hayat kurtarır.

DEĞERLENDİRME

1. İlk yardımda doğru müdahalenin önemini açıklayınız.
2. İlk yardım uygulayan kişinin yapması gerekenleri söyleyiniz.

Etkileşimli
İçerik

HAFİF YARALANMALARDA İLK YARDIM

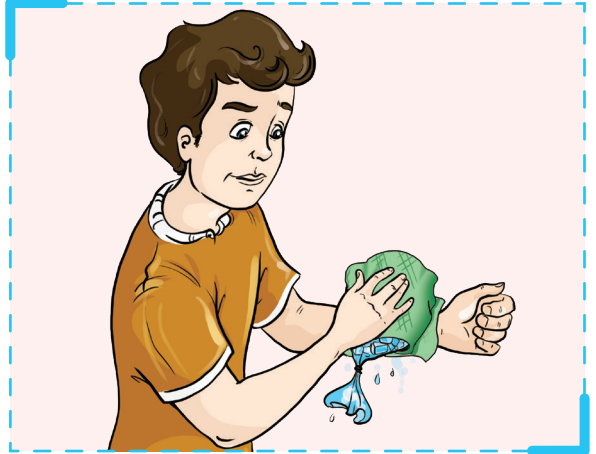
HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Siz de daha önce benzer durumlarla karşılaştınız mı? Eğer karşılaştıysanız bu durumda nasıl davrandığınızı ve size uygulanan ilk yardımı anlatınız.

Hafif yaralanmalarda yapılacak ilk yardım uygulamaları farklıdır. Hafif yaralanmalarda yaralanan kişi ya da yakınındakiler de ilk yardım yapabilir. Bu nedenle bir yaralanmanın hafif yaralanma olup olmadığına karar verebilmek önemlidir. Sıyrık, çürük, bere ve ezik gibi yaralar hafif yaralar; bu yaralara neden olan yaralanmalar da hafif yaralanmadır.

Hafif yaralar önemli bir sağlık sorunu değildir. Ancak yaranın mikrop kapmasını önlemek ve yaranın iyileşme süresini kısaltmak için bu gibi yaralanmalarda doğru müdahale edilmesi önemlidir.

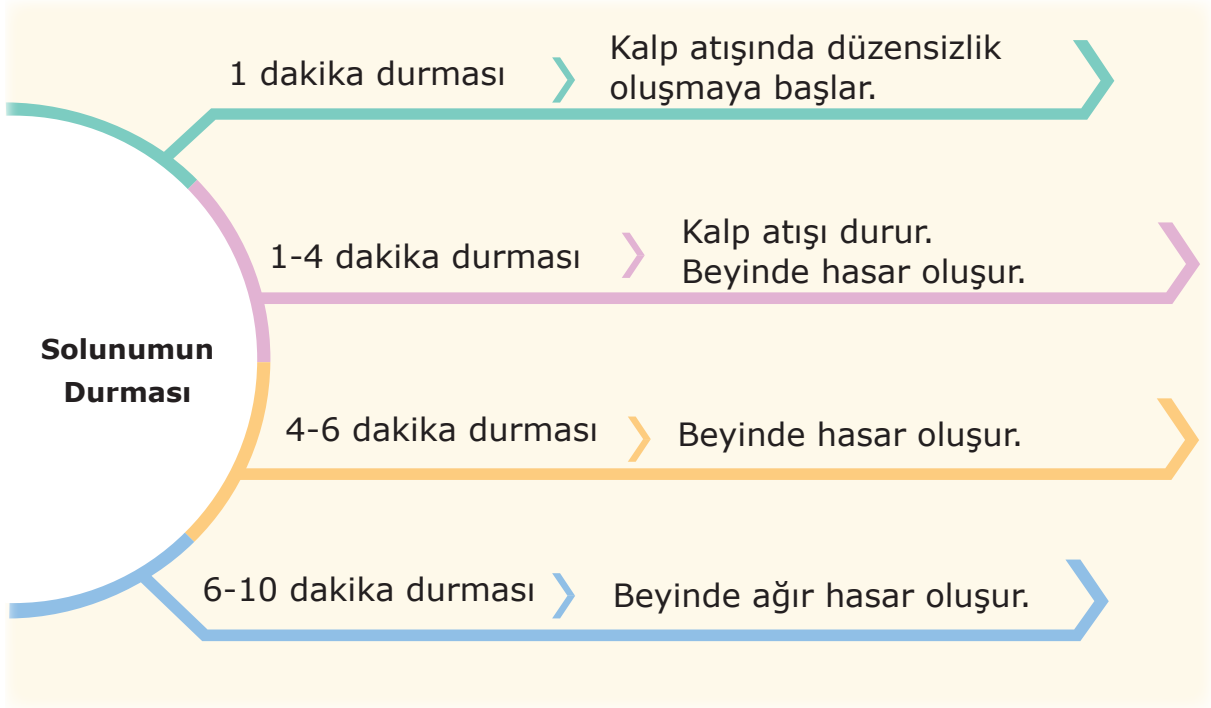
Yara, çarpma gibi durumlardan meydana gelen bir yara ise şişme ve morarmanın önlenmesi için yaraya buz uygulaması yaparız. Buzu bir bezin ya da havlunun içine sararak yaranın üzerine koymalıyız.

Yara, sıyrık, kesik vb. durumlarda meydana gelen yaralanmalarda ise yaralı bölgeyi su ve sabun ile iyice temizlemeli ve kurulamalıyız. Daha sonra da steril sargı bezi ya da yara bandı ile yarayı kapatmalıyız.

Solunum Yolunu Açık Tutma

Solunum hayati bir fonksiyondur. Bu nedenle kısa süreli de olsa solunumun durması ciddi sorunlara neden olabilir.

İlk yardım uygulamalarında öncelikle amacımızın hastaya zarar vermek olduğunu unutmamalıyız.

Solunum yoluna kaçan oyuncak, oyuncak parçası, yiyecek gibi maddeler solunum yolunu tıkadığı için hayati tehlikeye neden olabilir.

Tıkanma Çeşitleri ve Uygulanacak İlk Yardım

Kısmi Tıkanma

- › Öksürür.
- › Nefes alabilir.
- › Konuşabilir.

Dokunulmaz ve öksürmesi istenir.

Tam Tıkanma

- › Nefes alamaz.
- › Acı çeker, ellerini boynuna götürür.
- › Rengi morarır.

Heimlich (Hemlik) Manevrası uygulanır.

Solunum yolu tam tıkanmış kazazededenin önce bilinci kontrol edilir. Daha sonra sırtına hızla 5-7 kez süpürür tarzda vurulur. Tıkanma açılmadıysa Heimlich Manevrası uygulanır.

Heimlich Manevrası

- ◆ Kazazedeye arkasından sarılarak kazazededenin gövdesi kavranır.
- ◆ Bir el yumruk yapılarak başparmak çıkıntısı kazazededenin midesinin üst kısmına yerleştirilir.
- ◆ Diğer el ile yumruk yapılan el kavranır.
- ◆ Kuvvetle arkaya ve yukarı doğru bastırılır.
- ◆ Yabancı cisim çıkıncaya kadar bu hareket beş kez tekrarlanır.

DEĞERLENDİRME

1. Hafif yaralanmalarda yapılan ilk yardım uygulamalarını anlatınız.
2. Kısmi tıkanma belirtileri nelerdir? Söyleyiniz.
3. Heimlich Manevrası hangi durumlarda uygulanır?

Etkileşimli
İçerik

ilk yardım çantası

bilinçli

112

hafif

ambulans

sakin

antiseptik solüsyon

A. Aşağıdaki cümlelerde noktalı yerlere, yukarıdaki sözcük ya da sözcük gruplarından uygun olanı yazınız.

1. Motorlu taşıtlarda bulundurmak zorunludur.
2. Basit yara ve sıyrıkların temizlenmesinde kullanılır.
3. Trafik kazasına tanık olan kişi Acil Çağrı Merkezini arayarak yardım istemelidir.
4. İlk yardımda bulunan kişi hızlı ama ve olmalıdır.
5. Sıyrık, çürük, bere, ezik vb. yaralanmalardır.

B. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

1. () İlk yardım çantasında düdük bulundurmak zorunludur.
2. () Can güvenliği tehlikeye girmiş hasta ya da yaralıya yardım etmek hem insanlık hem de vatandaşlık görevidir.
3. () İlk yardımı, isteyen herkes yapabilir.
4. () İlk yardımı yapacak kişi, kendi güvenliğinden önce yaralıya ya da kazazedeye yardım eder.
5. () Solunumun kısa süre olsa bile durması ciddi bir soruna neden olabilir.
6. () Tam tıkanmalarda 5-7 kez kazazedenin sırtına süpürür tarzda vurulur.
7. () Turnike; kol ve bacaklarda, diğer malzemelerle durdurulamayan atardamar kanamalarını durdurmak için kullanılır.

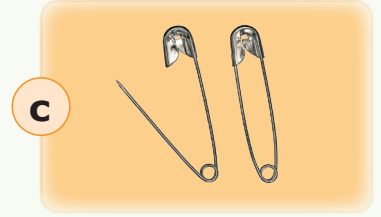
C. İlk yardım çantasında bulunan malzemelerin görselleri ile isimlerini oklarla eşleştiriniz.

1. Makas

2. Büyük sargı bezi

3. Plaster

4. Turnike

Ç. Aşağıdaki açık uçlu soruların cevaplarını altlarında verilen noktalı yerlere yazınız.

1. İlk yardım eğitimi almamış kişinin kazazedeye ya da hastaya müdahale etmesinin sakıncaları nelerdir? Yazınız.

.....

.....

.....

2. Bugüne kadar başınızdan geçen hafif bir yaralanmayı ve yapılan müdahaleyi yazınız.

.....

.....

.....

.....

3. 112 Acil Çağrı Merkezini aradığımızda dikkat etmemiz gereken hususlar nelerdir?

.....

.....

.....

.....

4. Aşağıdaki ilk yardım malzemelerinin adlarını yazınız ve ne amaçla kullanıldığını kısaca açıklayınız.

a)

.....

.....

.....

b)

.....

.....

.....

c)

.....

.....

.....

SÖZLÜK

A

alüminyum : Atom numarası 13, atom ağırlığı 26, 98 olan, 660 °C'de eriyen, gümüş parlaklığında, beyaz, hafif bir element.

B

banket : Şehirler arası yolların iki tarafında yayaların yürümesine ve taşıtların trafiği aksatmadan durabilmesine yarayan çakıl veya toprak yol.

bedel : Bir şeyin para ile ölçülebilen karşılığı, değer, fiyat, kıymet.

birey : Kendine özgü nitelikleri yitirmeden bölünemeyen tek varlık, fert.

F

fonksiyon : Bir nesne veya bir kimsenin gördüğü iş, görev, işlev.

G

güzergâh : 1. Yolüstü uğranılacak, geçilecek yer. 2. Yol boyu. 3. Çok geçilen yer.

H

hidrofil gaz steril : İnce ve seyrek olarak dokunmuş, çeşitli boyut ve biçimlerde hazırlanmış, yara sarmakta kullanılan, mikroptan arındırılmış tıbbi malzeme; gaz bezi.

K

kavşak : Yol vb. uzayıp giden şeylerin kesiştikleri veya birleştikleri yer.

kavram : Bir nesenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımı.

kazazede : Kazaya uğramış, kaza geçirmiş olan kimse.

konfor : Günlük hayatı kolaylaştıran maddi rahatlık.

kriter : Bir yargıya varmak veya değer vermek için başvurulacak ilke, ölçüt.

kroki : Bir konu veya nesnenin başlıca özelliklerini yansıttak biçimde hazırlanmış taslağı.

L

levha : 1. Bir yere asılmak için yazılmış yazı. 2. Tabela.

M

maliyet : Üretimde bir mal elde edilinceye değin harcanan değerlerin toplamı.

mekanik : Makine ile yapılan işler veya bununla çalışan aletlerle, taşıtların denge ve hareket kurallarıyla ilgili olan kısmı.

müdahale : Bir hastalığın seyrine el koyma.

N

nezaket : Başkalarına karşı incelikli ve saygılı davranma, incelik, naziklik.

P

proje : Değişik alanlarda önceden planlanmış, programa alınmış, maliyeti hesaplanmış, kısa veya uzun zamanda gerçekleştirilmesi gereken tasarı.

R

reflektör : Işık, ses, görüntüyü geri göndermek, yansımalarını sağlamak amacıyla kullanılan araç, yansıtıcı.

S

- sertifika** : Kişinin bilgi gerektiren herhangi bir konuda niteliğini gösteren belge, öğrenim belgesi.
- seyir** : 1. Kara taşıtlarının belli bir güzergâhta ilerlemesi. 2. Gemilerin belli bir rotayı takip ederek yolculuk etmesi.
- sistem** : Bir sonuç elde etmeye yarayan yöntemler düzeni.

T

- tahrip** : Bir şeyi yıkma, kırıp dökme, harap etme, bozma.
- tanzim** : Bir şeyi düzenleme, düzen verme, yoluna koyma, sıralama.
- tarife** : Taşıtların gidiş geliş zamanlarını gösteren çizelge.
- tescil** : Herhangi bir şeyi resmî olarak kaydetme, kütüğe geçirme.

Y

- yara** : Keskin birşeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik.

CEVAP ANAHTARI

Aşağıda verilen karekod ile cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

KAYNAKÇA

"Şehrin Akıllı Çocukları: Hata Kimde?" Etkinlik Kartı-3. Ankara: MEB, 2021.

Trafik Güvenliği Dersi Öğretim Programı (İlkokul 4. Sınıf). Ankara: MEB, 2018.

(Kitabın kaynakça bölümü Chicago Kaynakça Sistemi esas alınarak düzenlenmiştir.)

GÖRSEL KAYNAKÇA VE GENEL AĞ KAYNAKÇASI

Aşağıda verilen karekod ile görsel kaynakçaya, elektronik içerik görsel kaynakçasına ve genel ağ kaynakçasına ulaşabilirsiniz.

